

32002D1513

2002 8 29

EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS

L 232/1

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS SPRENDIMAS 1513/2002/EB

2002 birželio 27 d.

dėl Europos bendrijos šeštosios pamatinės mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos programos, prisidedančios prie Europos mokslinių tyrimų srities kūrimo ir naujovių (2002-2006 m.)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 166 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą ⁽¹⁾,

atsižvelgdami į Ekonomikos ir socialinių reikalų nuomonę ⁽²⁾,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽³⁾,

laikydami Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos ⁽⁴⁾,

kadangi:

- (1) Sutarties 2 straipsnyje nustatytų uždavinių įvykdymui Sutarties 163 straipsnis numato, kad Bendrijos tikslas — stiprinti Bendrijos pramonės mokslinį ir technologinį pagrindą ir skatinti pramonę tapti konkurencingesnę tarptautiniu mastu, kartu remiant visus mokslinius tyrimus, jei manoma, kad jie reikalingi pagal kitas Bendrijos politikas.
- (2) Sutarties 164 straipsnis įvardija veiksmus, kurių turi imtis Bendrija siekdama šių tikslų ir papildydama valstybių narių veiklą.
- (3) Sutartis numato daugiametės pamatinės programos, nustatančios visą Bendrijos mokslinių tyrimų, technologijų

plėtros ir demonstravimo (RTD) veiklą, priėmimą. Ši pamatinė programa visiškai atitinka Sutarties 5 straipsnyje nustatytą subsidiarumo principą.

- (4) Pagal Sutarties 165 straipsnį Bendrija ir valstybės narės savo mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros veiklą koordinuoja taip, kad nacionalinė politika ir Bendrijos politika būtų tarpusavyje suderintos.

- (5) 2000 m. Komisija pateikė du komunikatus atitinkamai dėl Europos mokslinių tyrimų srities kūrimo perspektyvų ir tikslų bei Europos mokslinių tyrimų srities realaus sukūrimo ir Europos Sąjungos mokslinių tyrimų gairių 2002-2006 m. laikotarpiui. 2000 m. Komisija taip pat pateikė komunikatą dėl naujovių žinių ekonomikoje.

- (6) 2000 m. kovo mėnesį Lisabonoje, 2000 m. birželio mėnesį Santa Marija de Feiroje ir 2001 m. kovo mėnesį Stokholme Europos Vadovų Tarybos priėmė išvadas, skirtas sparčiam Europos mokslinių tyrimų ir naujovių srities įkūrimui siekiant tvaraus ekonomikos augimo, didesnio užimtumo ir socialinės sanglaudos, kurių galutinis tikslas yra sudaryti Sąjungai sąlygas iki 2010 m. tapti konkurencingiausia ir dinamiškiausia žinių ekonomika pasaulyje.

Remdamasi Sutarties 6 straipsnio įpareigojimu, 2001 m. birželio mėnesį Gioteborge Europos Vadovų Taryba pritarė dėl tvariosios plėtros strategijos ir Lisabonos strategiją papildė trečiu — aplinkos — aspektu.

⁽¹⁾ OL C 180 E, 2001 6 26, p. 156 ir OL C 75 E, 2002 3 26, p. 132.

⁽²⁾ OL C 260, 2001 9 17, p. 3.

⁽³⁾ OL C 107, 2002 5 3, p. 111.

⁽⁴⁾ 2001 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje), 2002 m. sausio 28 d. Tarybos bendroji pozicija (OL C 113 E, 2002 5 14, p. 54) ir 2002 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento sprendimas (dar nepaskelbtas Oficialiajame leidinyje). 2002 m. birželio 3 d. Tarybos sprendimas.

Ypač Lisabonoje Europos Vadovų Taryba pabrėžė Komisijos *Elektroninės Europos* iniciatyvos, siekiančios informacinę visuomenę padaryti prieinamą visiems, svarbą, o Stokholme Europos Vadovų Taryba pabrėžė būtinumą įdėti ypatingų pastangų į naujas technologijas, ypač biotechnologiją.

- (7) Europos Parlamentas ⁽¹⁾ ⁽²⁾, Taryba ⁽³⁾ ⁽⁴⁾, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas ⁽⁵⁾ ir Regionų komitetas ⁽⁶⁾ taip pat parėmė Europos mokslinių tyrimų srities kūrimą.
- (8) 2000 m. spalio 19 d. Komisija pateikė Bendrijos penkerių praėjusių metų veiklos įgyvendinimo ir rezultatų išorinio vertinimo išvadas bei savo pastabas.
- (9) Šeštoji pamatinė programa turėtų formuoti mokslinius tyrimus ir technologijų plėtrą Europoje, įskaitant valstybes nares, asocijuotas šalis kandidates bei kitas asocijuotas šalis, ir įnešti svarų indėlį į Europos mokslinių tyrimų srities kūrimą bei naujoves.
- (10) Pagal Sutarties 166 straipsnio 1 dalį, būtina nustatyti mokslinius ir technologinius tikslus bei įtvirtinti atitinkamus numatytos veiklos prioritetus, maksimalią bendrą sumą ir išsamias Bendrijos finansinio dalyvavimo šeštojoje pamatinėje programoje taisykles bei atitinkamas šios sumos dalis kiekvienai nustatytai veiklos sričiai, ir nurodyti aiškias tokios veiklos gaires, ir tai bus įgyvendinta laikantis tikslo apsaugoti Bendrijos finansinius interesus. Svarbu, kad būtų užtikrintas patikimas šeštosios pamatinės programos finansinis valdymas.
- (11) Būtina ypač pabrėžti mažųjų ir vidutinių įmonių (MVI) poreikius, turint omenyje Feiros Europos Vadovų Tarybos patvirtintą Mažųjų įmonių Europos chartiją, kurios principai ir aštunta veiksmų kryptis skirta mažųjų įmonių technologiniam pajėgumui stiprinti, ir palengvinti galimybes naudotis geriausiais moksliniais tyrimais bei technologijomis.
- (12) Šeštoji pamatinė programa į mokslo ir technikos kompetencijos plėtrą bei Europos mokslinių tyrimų koordinavimą turėtų įnešti svarų indėlį, apimančią visą spektrą nuo fundamentinių iki taikomųjų mokslinių tyrimų. Pamatinė
- programa turėtų pabrėžti asocijuotų šalių kandidačių įtraukimo į Bendrijos mokslinių tyrimų politiką ir Europos mokslinių tyrimų sritį svarbą.
- (13) Konkretūs tiksliniai projektai ir koordinaciniai veiksmai taip pat gali būti naudojami kaip „kompetencijos laiptai“, palengvinantys žemesnę mokslinę kompetenciją turinčių mokslo tyrimo įstaigų, įskaitant MVI, taip pat mokslo tyrimo įstaigų iš asocijuotų šalių kandidačių, priėjimą prie šios pamatinės programos veiklos.
- (14) Turėtų būti palengvintas atokiausių regionų dalyvavimas Bendrijos RTD veikloje, kiekvienai konkrečiai situacijai priitaikant atitinkamus mechanizmus.
- (15) Siekiant gauti abipusės naudos, svarbus Europos mokslinių tyrimų veiklos tarptautinis ir visuotinis mastas. Šeštoji pamatinė programa atveria dalyvauti šalims, šiuo tikslu sudariusiems reikiamas sutartis; ji taip pat atveria — projektų lygyje ir abipusės naudos pagrindu — trečiųjų šalių subjektams bei tarptautinėms organizacijoms dalyvauti moksliniame bendradarbiavime. Bus imamasi konkrečių veiksmų besivystančių šalių, Viduržemio jūros šalių, įskaitant Vakarų Balkanus, taip pat Rusijos ir naujų nepriklausomų valstybių (NNV) mokslininkų bei institucijų dalyvavimui remti.
- (16) Jungtinis tyrimų centras turėtų prisidėti prie pamatinės programos įgyvendinimo. Savo specifinės kompetencijos srityje jis gali teikti nepriklausomą, užsakovo interesus atitinkančią paramą Bendrijos politikai formuluoti ir įgyvendinti bei atlikti šios politikos įgyvendinimo kontrolę.
- (17) Pagal šestąją pamatinę programą atliekama mokslinių tyrimų veikla turėtų gerbti pagrindinius etikos principus, įskaitant ir tuos, kurie yra pateikti Sutarties dėl Europos Sąjungos 6 straipsnyje bei Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje.
- (18) Vadovaujantis Komisijos komunikatu „Judėjimo strategija Europos mokslinių tyrimų srityje“ bus skatinamas mokslo darbuotojų judėjimas, kad būtų sėkmingai sukurta Europos mokslinių tyrimų sritis.
- (19) Vadovaujantis Komisijos komunikatu „Moterys ir mokslas“, 1999 m. gegužės 20 d. ⁽⁷⁾ ir 2001 m. birželio 26 d. ⁽⁸⁾ Tarybos rezoliucijomis bei 2000 m. vasario 3 d. Europos Parlamento rezoliucija ⁽⁹⁾ dėl šios temos yra

⁽¹⁾ 2000 m. gegužės 18 d. rezoliucija (OL C 59, 2001 2 23, p. 250).

⁽²⁾ 2001 m. vasario 15 d. rezoliucija (OL C 276, 2002 10 1, p. 271).

⁽³⁾ 2000 m. birželio 15 d. rezoliucija (OL C 205, 2000 7 19, p. 1).

⁽⁴⁾ 2000 m. lapkričio 16 d. rezoliucija (OL C 374, 2000 12 28, p. 1).

⁽⁵⁾ 2000 m. gegužės 24 d. pareikšta nuomonė (OL C 204, 2000 7 18, p. 70).

⁽⁶⁾ 2000 m. balandžio 12 d. pareikšta nuomonė (OL C 226, 2000 8 8, p. 18).

⁽⁷⁾ OL C 201, 1999 7 16, p. 1.

⁽⁸⁾ OL C 199, 2001 7 14, p. 1.

⁽⁹⁾ OL C 309, 2000 10 27, p. 57.

įgyvendinamas veiksmų planas, kurio tikslas — sustiprinti ir didinti moterų vaidmenį moksle bei moksliniuose tyrimuose, ir yra būtini tolimesni sustiprinti veiksmai.

3 straipsnis

(20) Komisija turėtų pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai nuolatinės veiksmų eigos ataskaitas dėl šeštosios pamatinės programos įgyvendinimo. Be to, būtina, kad Komisija, tinkamu laiku ir prieš pateikdama savo siūlymą septintajai pamatinei programai, atliktų nepriklausomą išpareigotos veiklos įgyvendinimo įvertinimą, turėdama omenyje šeštosios pamatinės programos indėlį į Europos mokslinių tyrimų srities kūrimą, ir tai visų susijusių įmonių atžvilgiu turėtų būti atliekama atvirai.

4 straipsnis

(21) Šeštosios pamatinės programos įgyvendinimas gali paskatinti Bendriją dalyvauti programose, kurių imasi kelios valstybės narės arba kurti bendras įmones ar kitas struktūras Sutarties 169-171 straipsniuose apibrėžta prasme.

(22) Buvo konsultuotasi su Mokslinių ir techninių tyrimų komitetu (CREST),

Visa pagal šeštąją pamatinę programą vykdoma veikla turi būti atliekama laikantis pagrindinių etikos principų.

Metiniame Komisijos pranešime, pateikiamame pagal Sutarties 173 straipsnį, Komisija pateikia išsamią ataskaitą apie pasiekimus įgyvendinant šeštąją pamatinę programą, ypač siekiant jos tikslų ir patenkinant prioritetus, kaip išdėstyta kiekvienoje I priedo antraštinėje dalyje; be to, įtraukiama informacija dėl finansinių aspektų ir instrumentų naudojimo.

5 straipsnis

NUSPRENDĖ:

Šeštoji pamatinė programa įgyvendinama vykdant konkrečias programas. Šios programos nustato pagrindinius tikslus ir išsamias įgyvendinimo taisykles.

1 straipsnis

1. Šiuo dokumentu priimama daugiametė pamatinė Bendrijos mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo veiklos programa, toliau — šeštoji pamatinė programa, 2002-2006 metams.

6 straipsnis

2. Šeštoji pamatinė programa apima visus Bendrijos veiksmus, numatytus Sutarties 164 straipsnyje.

3. Šeštoji pamatinė programa prisideda prie Europos mokslinių tyrimų srities kūrimo ir naujovių.

4. I priedas nustato mokslinius ir technologinius tikslus bei susijusius prioritetus ir nurodo pagrindines numatytos veiklos kryptis.

1. Komisija nuolat ir sistemingai, padedama nepriklausomų kvalifikuotų ekspertų, kontroliuoja šeštosios pamatinės programos ir jos konkrečių programų įgyvendinimą.

2. Prieš teikdama pasiūlymus kitai pamatinei programai Komisija, pasitekusi nepriklausomus aukštos kvalifikacijos ekspertus, atlieka išorinį programos įgyvendinimo ir praėjusių penkerių metų Bendrijos veiklos bei pasiekimų įvertinimą.

Išvadas apie tai, kartu su pastabomis, Komisija pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Ekonomikos ir socialinių reikalų bei Regionų komitetams.

2 straipsnis

1. Bendrijos finansinio dalyvavimo vykdant visą šeštąją pamatinę programą maksimali bendra suma yra 16 270 milijonų eurų. Kiekvienai veiklos sričiai skirta dalis nustatyta II priede.

Priimta Liuksemburge, 2002 m. birželio 27 d.

Europos Parlamento vardu

Tarybos vardu

Pirmininkas

Pirmininkas

P. COX

M. ARIAS CAÑETE

2. Išsamias Bendrijos finansinio dalyvavimo taisykles, pateiktas III priede, reglamentuoja Finansinis reglamentas, taikomas bendrajam Europos Bendrijų biudžetui.

I PRIEDAS

MOKSLINIAI IR TECHNOLOGINIAI TIKSLAI, PAGRINDINĖS VEIKLOS KRYPTYS IR PRIORITETAI

ĮVADAS IR BENDRIEJI PAGRINDAI

Šeštoji pamatinė programa (ši programa) bus vykdoma siekiant prisidėti prie Sutarties 163 straipsnio 1 dalyje nustatyto tikslo: „stiprinti Bendrijos pramonės mokslinį bei technologinį pagrindą ir skatinti pramonę tapti konkurencingesnę tarptautiniu mastu, kartu remiant visus mokslinius tyrimus, jei manoma, kad jie reikalingi pagal kitus šios Sutarties skyrius“.

Tam, kad tai būtų pasiekta efektyviau ir būtų prisidėta prie Europos mokslinių tyrimų srities kūrimo ir naujovių, ši programa bus sudaroma iš trijų toliau išdėstytų antraštinų dalių, pagal kurias bus imamas keturių veiksmų, nurodytų Sutarties 164 straipsnyje; antraštinės dalys:

- Bendrijos mokslinių tyrimų integravimas ir stiprinimas,
- Europos mokslinių tyrimų srities formavimas,
- Europos mokslinių tyrimų srities pagrindų stiprinimas.

Veikla pagal šias tris antraštines dalis prisidės ir prie mokslinių tyrimų pastangų sujungimo bei veiklos Europos mastu, ir prie įvairių Europos mokslinių tyrimų srities aspektų formavimo. Pagal šias antraštines dalis bus užtikrinamas vykdomos veiklos koordinavimas.

Norint padėti MVĮ plėtrai žinių visuomenėje ir MVĮ ekonominio potencialo panaudojimui išsiplėtusioje ir geriau integruotoje Europos Sąjungoje, MVĮ, įskaitant nedideles ir smulkias bei amatų įmones, bus skatinamos dalyvauti visose srityse ir priemonėse, kaip nustatyta šeštosios pamatinės programos III priede, ypač prioritetinėse teminėse srityse „kompetencijos laiptų“ dvasia vykdomoje veikloje. Bus užtikrintas sklandus perėjimas nuo penktojoje pamatinėje programoje naudojamų metodų prie šeštosios pamatinės programos metodų.

Bus užtikrintas tarptautinis šios veiklos pobūdis. Dalyvauti galės visos šalys, šiuo tikslu su Bendrija sudarę asocijuotas sutartis. Kitos trečiosios šalys šioje programoje galės dalyvauti pagal dvišales bendradarbiavimo sutartis.

Trečiųjų šalių mokslo darbuotojai ir organizacijos taip pat gali dalyvauti projektuose remdamiesi konkrečiais atvejais. Su mokslinių tyrimų veikla susijusių trečiųjų šalių subjektų ir tarptautinių organizacijų dalyvavimo programoje sąlygos, įskaitant finansavimo tvarką, išsamiai išdėstytos sprendime, kuris bus patvirtintas remiantis Sutarties 167 straipsniu.

Dalyvavimas šios programos veikloje bus skatinamas skelbiant reikiamą informaciją apie turinį, sąlygas ir procedūras, savalaikiai ir visapusiškai prieinamas potencialiems dalyviams, įskaitant dalyvius iš asocijuotų šalių kandidačių ir kitų asocijuotų šalių.

Igyvendinant šią programą ir vykdant iš jos kylančią mokslinių tyrimų veiklą laikomasi pagrindinių etikos principų, tarp jų ir gyvūnų gerovės reikalavimų. Tai apima, *inter alia*, principus, išdėstytus Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, žmogaus orumo ir gyvybės apsaugą, asmens duomenų ir privatumo bei aplinkos apsaugą pagal Bendrijos teisę ir, kai tinka, tarptautines konvencijas, tokias kaip: Helsinkio deklaraciją, 1997 m. balandžio 4 d. Oviude pasirašytą Europos Tarybos konvenciją dėl žmogaus teisių ir biomedicinos bei 1998 m. sausio 12 d. Paryžiuje pasirašytą Papildomą protokolą dėl žmogaus klonavimo uždraudimo, JT Vaiko teisių konvenciją, UNESCO priimtą visuotinę deklaraciją dėl žmogaus genomo ir teisių bei tiesiogiai susijusias Pasaulinės sveikatos organizacijos (PSO) rezolucijas, Amsterdamo protokolą dėl gyvūnų saugos ir gerovės; taip pat pagal šalių, kuriose bus vykdomi tyrimai, galiojančius teisės aktus ir etikos gaires.

1. BENDRIJOS MOKSLINIŲ TYRIMŲ INTEGRAVIMAS IR STIPRINIMAS

Pagal šią antraštinę dalį vykdomi veiksmai, atspindintys programoje nustatytų pastangų pagrindinę dalį, yra skirti mokslinių tyrimų srityje vykdomai veiklai ir pastangoms sujungti Europos lygiu. Pradžioje jos bus sutelktos septyniose aiškiai apibrėžtose teminėse prioritetinėse srityse, o tolimesnių konkrečių priemonių bus imamasi platesnėje mokslinių ir technologinių tyrimų sferoje.

Jungtinis tyrimų centras (JTC) savo specifinės kompetencijos srityse teiks nepriklausomą užsakovo interesus atitinkančią paramą formuluojant ir įgyvendinant Bendrijos politiką, įskaitant šios politikos įgyvendinimo kontrolę.

1.1. Teminiai prioritetai

Nustatytos šios septynios teminių prioritetų sritys:

- 1) gyvosios gamtos mokslai, genomika ir biotechnologija sveikatai;
- 2) informacinės visuomenės technologijos;
- 3) nanotechnologijos ir nanomokslai, naujų galimybių daugiafunkcinės medžiagos, nauji gamybos procesai ir prietaisai;
- 4) aeronautika ir kosmosas;
- 5) maisto kokybė ir sauga;
- 6) tvarioji plėtra, visuotiniai pokyčiai ir ekosistema;
- 7) piliečiai ir valdymas žinių visuomenėje.

1.2. Konkreti veikla, apimanti platesnę mokslinių tyrimų sferą

1.2.1. Politikos rėmimas ir mokslinių bei technologinių poreikių numatymas

Veiksmai, remiantys Bendrijos politiką ir mokslinius tyrimus, įgyvendinantys naujus ir išskylančius mokslinius bei technologinius poreikius.

1.2.2. Horizontalioji mokslinių tyrimų veikla, apimanti MVĮ

Ši konkreti veikla skirta padėti Europos MVĮ padidinti savo technologinį pajėgumą tradicinėse ar naujose srityse ir vystyti savo sugebėjimą veikti Europos ir tarptautiniu lygiu.

1.2.3. Specifinės priemonės tarptautiniam bendradarbiavimui remti

Išoriniams ryšiams ir Bendrijos plėtros politikai remti bus imamasi konkrečių priemonių, skirtų skatinti bendradarbiavimą tarptautinių mokslinių tyrimų srityje. Iš esmės, bus įtrauktos šios trys trečiųjų šalių grupės:

- a) besivystančios šalys;
- b) Viduržemio jūros šalys, tarp jų ir Vakarų Balkanai;
- c) Rusija ir naujos nepriklausomos valstybės (NNV).

1.3. Nebranduolinė Jungtinio tyrimų centro veikla

JTC veiklai buvo parinktos šios dvi specifinės mokslinių tyrimų sritys:

- a) maistas, chemijos produktai ir sveikata;
- b) aplinka ir subalansuotumas.

2. EUROPOS MOKSLINIŲ TYRIMŲ SRITIES FORMAVIMAS

Pagal šią antraštinę dalį bus vykdoma toliau išvardyta veikla:

2.1. Moksliniai tyrimai ir naujovės

Pagal šią dalį bus imamasi veiklos, skatinančios technologines naujoves, naudojimąsi mokslinių tyrimų rezultatais, technologijų ir žinių perdavimą bei technologijų verslo įkūrimą Bendrijoje ir visuose jos regionuose, ir papildančios veiklą, susijusią su naujovėmis antraštinėje dalyje „Bendrijos mokslinių tyrimų integravimas ir stiprinimas“.

2.2. Žmogiškieji ištekliai ir mobilumas

Veikla, skirta pasaulinio lygio žmogiškųjų išteklių plėtrai visuose Bendrijos regionuose remti, skatinant tarptautinį mobilumą mokymosi tikslais, ekspertizės plėtrai ar žinių perdavimui įvairiuose sektoriuose, remiant kompetencijos kėlimą ir dedant pastangas, kad Europa taptų patrauklesnė geriausiems trečiųjų šalių mokslo darbuotojams. Visų sričių gyventojų, ypač moterų, teikiamas potencialas turėtų būti plėtojamas atitinkamomis paramos priemonėmis.

2.3. Mokslinių tyrimų infrastruktūra

Veikla, skirta mokslinių tyrimų infrastruktūros optimaliam naudojimui, tame tarpe ir suteikiant galimybes ja naudotis, skatinti ir Europos interesus atitinkančios pažangios mokslinių tyrimų įrangos išaiškinimui, planavimui ir, tinkamai pagrįstais atvejais, pastatymui remti.

2.4. Mokslas ir visuomenė

Veikla, skatinanti harmoningus mokslo ir visuomenės santykius bei visuomenės žinias apie naujoves, kaip naujų santykių ir kompetentingo dialogo tarp mokslininkų, pramoninkų, sprendimus priimančių politikų bei piliečių rezultatas.

3. EUROPOS MOKSLINIŲ TYRIMŲ SRITIES PAGRINDŲ STIPRINIMAS

Veikla, skirta koordinavimui stiprinti bei tyrimų ir taikomios veiklos politikos nuosekliai plėtrai Europoje remti. Šiais veiksmais būtų teikiama finansinė parama tokioms priemonėms kaip nacionalinių programų atvėrimas.

Toliau pateikiamas pagal minėtas tris antraštines dalis vykdomos veiklos išsamesnis apibūdinimas.

1. BENDRIJOS MOKSLINIŲ TYRIMŲ INTEGRAVIMAS IR STIPRINIMAS

Pagal šią antraštinę dalį vykdomi veiksmai atspindės šioje programoje išdėstytų pastangų, skirtų prisidėti prie bendrojo Sutarties tikslo stiprinti Bendrijos pramonės mokslinį bei techninį pagrindą ir skatinti pramonę tapti konkurencingesnę tarptautiniu mastu, kartu remiant visus mokslinius tyrimus, pagrindinę dalį, jei manoma, kad jie reikalingi pagal kitus šios Sutarties skyrius. Kad būtų sukurta Europos pridėtinė vertė sukaupiant kritinę išteklių masę, ši programa susitelks į septynias aiškiai apibrėžtas teminių prioritetų sritis, kai Bendrijos mokslinių tyrimų pastangos Europos mastu bus integruojamos šioms sritims dirbant išvien bei kuo glaudžiau jas susiejant.

Vykdamas šioje antraštinėje dalyje numatytą veiklą, ypatingas dėmesys bus kreipiamas į technologines naujoves ir pirminių pažangių įmonių kūrimą Europos konkurencingumui gyvybiškai svarbiose srityse. Pažangiausiose mokslo srityse bus atliekami bandomieji tyrimai dalykų, glaudžiai susijusių su viena ar keliomis teminių prioritetų temomis. Matavimai ir tikrinimo aspektai taip pat bus reikiamai pabrėžiami. Bus deramai atsižvelgiama į numatytos veiklos tvarios plėtros, socialinius ekonominius ir etikos principus bei platesnius kultūrinius aspektus, į lyčių lygybę, kai tinka su tuo susijusiai veiklai.

Kad būtų prisidėta prie pastangų teminėse prioritetinėse srityse, konkreti horizontalioji mokslinių tyrimų veikla bus skirta MVĮ, naujovėms ir tarptautiniam bendradarbiavimui, taip pat atitiks Bendrijos politikos tikslus bei atsilieps į būsimus ir iškylančius mokslinių tyrimų poreikius.

1.1. Teminiai prioritetai

1.1.1. Gyvosios gamtos mokslai, genomika ir biotechnologija sveikatos apsaugai ⁽¹⁾

Tikslas

Šioje srityje vykdoma veikla skirta padėti Europai integruotų mokslinių tyrimų pastangomis naudoti laimėjimus, pasiektus iššifruojant gyvųjų organizmų genomus, konkrečiau kalbant, visuomenės sveikatos ir piliečių labui, ir didinti Europos biotechnologijos pramonės konkurencingumą. Pritaikymo srityje bus pabrėžiami moksliniai tyrimai, skiriami pagrindinių žinių perteikimui pritaikymo etapui („perkėlimo“ būdas), kad būtų sudarytos sąlygos tikrai, nuosekliai ir koordinuotai medicinos pažangai Europos mastu bei pagerinta gyvenimo kokybė.

Pastangų pagrindimas ir Europos pridėtinė vertė

„Pogenominiai“ moksliniai tyrimai, paremti žmogaus ir kitų organizmų genomų analize, baigsis plačiu pritaikymu įvairiose su sveikata susijusiose srityse, ypač kuriant naujas diagnostines priemones ir naujus gydymo metodus, galinčius padėti kovoti su ligomis, kurios šiuo metu nevaldomos, siūlydami pagrindines potencialias rinkas. Šie tyrimai taip pat gali būti įtraukti į tyrimus tokiose srityse kaip aplinka ir žemės ūkis.

Medicinos srityje tikslas yra plėtoti į pacientą orientuotas pagerintas strategijas ligų prevencijai ir valdymui bei sveikai gyvensenai ir senėjimui. Dar šiame kontekste, kai tinka, bus kreipiamas dėmesys į vaikų ligas ir susijusį gydymą. Be to, ypatingas Europos prioritetas yra koordinuotai sutelkti savo pastangas kovoje su vėžiu ir priešinantį pagrindinėms su skurdu susijusioms užkrečiamoms ligoms. Todėl šie moksliniai tyrimai susitelks į naujų sukurtų mokslų, o tam genomikoje ir kitose pagrindinių mokslinių tyrimų srityse nėra ribų, perkėlimą pritaikymui, pagerinančiam klinikinę praktiką ir visuomenės sveikatą.

Kad Sąjungai būtų sudarytos sąlygos pagerinti savo poziciją šioje srityje ir turėti visapusiškos naudos iš laukiamų naujovių papildomų ekonominių ir socialinių rezultatų bei prisidėti prie traptautinės diskusijos, būtina ir ženkliai padidinti investicijas, ir nuosekliomis pastangomis integruoti Europoje vykdomą mokslinių tyrimų veiklą.

Numatyti veiksmai

Šiuo tikslu vykdomi Bendrijos veiksmai bus nukreipti į toliau išvardintus aspektus.

A. Šiuolaikinė genomika ir jos pritaikymas sveikatos apsaugai

- a) Fundamentinės žinios ir pagrindinės priemonės visų organizmų funkciniai genomikai:
 - i) geno išraiška ir proteomika;
 - ii) struktūrinė genomika;
 - iii) lyginamoji genomika ir žmonių populiacijų genetika;
 - iv) bioinformatika;
 - v) daugiadalykės funkcinės genomikos metodai pagrindiniams biologiniams procesams.

⁽¹⁾ Pirmoji prioritentinė sritis apima pagrindines genomikos žinias (įskaitant žmonių, gyvūnų, augalų), taip pat jos pritaikymą žmogaus sveikatai. Penktoji prioritentinė sritis apima pritaikymą maisto gamybai (pavyzdžiui, susijusį su mityba, geresnės kokybės maistu). Kiti su gyvosios gamtos mokslais susiję klausimai skirti šeštajai prioritetinei sričiai arba atitinkamai išdėstyti 1.2.1 skirsnyje. („Su politika susiję tyrimai“), taip pat III antraštinė dalis.

- b) Žinių ir technologijų pritaikymas genomika ir biotechnologijos sveikatos apsaugai srityje:
- i) praktinės technologijų tobulinimo programos naujų diagnostikos, prevencijos ir gydymo priemonių (įskaitant farmakogenomikos metodus, kamieninių ląstelių tyrimus ir bandymams su gyvūnais alternatyvius metodus) srityse.

B. Kova su pagrindinėmis ligomis

- a) Su pritaikymu susijęs požiūris į medicinines genomikos žinias ir technologijas, įskaitant, kai tinka, gyvūnų ir augalų genomikos naudojimą, daugiausia šiose srityse ⁽¹⁾:
 - i) kovoje su diabetu, nervų sistemos ligomis (pavyzdžiui, Alzheimerio (pagal LR Sveikatos apsaugos ministerijos įsakymą//Žin., 1994, Nr. 18-299), Parkinsono ir naująja Kreutzfeldto-Jakobo ligos atmaina bei, kai tinka, psichinėmis ligomis), širdies ir kraujagyslių bei retosiomis ligomis;
 - ii) kovoje su pasipriešinimu antibiotikams ir kitiems vaistams;
 - iii) tiriant žmogaus raidą, smegenų ir senėjimo procesus.
- b) Bus laikomasi platesnio, ne tik genomika ir kitomis pagrindinėmis mokslinių tyrimų sritimis apsiribojančio, požiūrio į:
 - i) vėžį, sutelkiant dėmesį į su pacientais susijusių strategijų plėtoją nuo prevencijos iki diagnostikos ir gydymo, įskaitant tris tarpusavyje susijusias sudedamąsias dalis:
 - reikiamų tinklų ir iniciatyvų plėtoją nacionalinei mokslinių tyrimų veiklai koordinuoti,
 - klinikinių tyrimų, skirtų nujoms ir pagerintoms intervencijoms patvirtinti, rėmimą,
 - „perkėlimo“ tyrimų rėmimą;
 - ii) kova su skurdu susijusiomis trijomis ligomis (AIDS, maliarija ir tuberkulioze), kurios yra ligų kontrolės prioritetai Sąjungos ir tarptautiniu mastu.

1.1.2. Informacinės visuomenės technologijos (IVT)

Tikslas

Šioje srityje vykdoma veikla, pagal Lisabonos Europos Tarybos išvadas ir elektroninės Europos iniciatyvos tikslus, skirta ir techninės, ir programinės įrangos technologijų plėtrai Europoje bei jų pritaikymui pačiai informacinės visuomenės kūrybos esmei, kad padidėtų Europos pramonės konkurencingumas ir būtų suteikta galimybė Europos piliečiams visuose Sąjungos regionuose turėti visokeriopos naudos iš žinių visuomenės vystymosi. Dėmesio sutelkimas į IVT ateities kartą leis kiekvienam pasinaudoti IVT pritaikymais ir paslaugomis ir sudarys sąlygas, kad kitos technologijų kartos plėtra būtų labiau sukoncentruota į vartotoją.

Pastangų pagrindimas ir Europos pridėtinė vertė

Auštant 21 amžiui informacijos ir ryšių technologijos iš pagrindų keičia ekonomikos ir visuomenės veikimą bei kuria naujus gamybos, prekybos ir susisiekimo būdus.

Tai tapo Sąjungos antruoju svarbiausiu ekonomikos sektoriumi, turinčiu kasmetinę 2 000 milijardų eurų prekybą ir daugiau kaip 2 milijonus dirbančių žmonių Europoje, ir šis skaičius nuolat didėja.

Europa turi geras galimybes vadovauti ir formuoti ne tik technologijoms, bet ir jų įtakai mūsų gyvenimui bei darbo plėtrai ateityje. Visos Europos pramonės konkurencingumas ir Europos piliečių pragyvenimo lygis

⁽¹⁾ Apie kitas su sveikata susijusias temas skaityti 1.2.1 skirsnyje „Politikos rėmimas ir mokslinių bei technologinių poreikių numatymas“ ir III antraštinėje dalyje (Europos mokslinių tyrimų srities pagrindų stiprinimas).

ateityje didžia dalimi priklausu nuo būsimų IVT mokslinių tyrimų pastangų, nukreiptų naujai produktų, procesų ir paslaugų kartai paruošti.

Tokia pramonės ir prekybos sėkmė, kokią pasiekė Europa mobiliuosiuose ryšiuose ir kuri yra globalinės sistemos, skirtos mobiliųjų ryšių reikalavimams, rezultatas, nebus pakartota, jei nebus suvienytos pastangos kritinei mokslinių tyrimų išteklių masei šioje srityje investuoti, integruojant valstybinio ir privataus sektorių pastangas Europos mastu.

Siekiant didžiausio poveikio ekonominiu ir socialiniu požiūriu, pastangos turėtų susitelkti į ateities kartą tokių technologijų, kurios leis kompiuterius, ryšius ir tinklus labiau integruoti į kasdieninę aplinką ir suteiks galimybę naudotis, per lengvas ir „natūralias“ sąveikas, daugybe įvairių paslaugų bei pritaikymų. Ši „aplinkos intelekto“ (sąveikaujančio intelekto aplinkos) vizija siekia, kad vartotojas, žmogiškoji būtybė, ateityje būtų žinių paremtos visuomenės vystymosi centre.

Bendrijos veiksmai bus sutelkti į technologinius prioritetus, ir dėl to taps įmanoma įgyvendinti šią viziją. Šių veiksmų tikslas bus mobilizuoti mokslo darbuotojų bendriją tikslinėms iniciatyvoms, tokioms kaip kitų mobiliųjų ryšių sistemų kartų plėtra, kad būtų pasiekti vidutinės trukmės ir ilgalaikiai tikslai, kartu sugebant reaguoti į naujus rinkų, viešosios politikos ir piliečių poreikius bei reikalavimus.

Numatyti veiksmai

Todėl bus imamasi veiksmų, skirtų toliau išvardytiems technologiniams prioritetams:

Mokslinių tyrimų integravimas į piliečiams ir verslui svarbias prioritetines technologines sritis

Užbaigiant ir remiantis iš pagrindinių technologijų tobulinimo laukiama pažanga, moksliniais tyrimais, kurių tikslas — susidoroti su pagrindiniais socialiniais ir ekonominiais sunkumais, su kuriais susidūrė besiformuojanti žinių visuomenė, įskaitant padarinius darbu ir darbo vietos aplinkai, ir, atitinkamai, sutelkiant dėmesį į:

- a) technologijų, skirtų spręsti pagrindinius saugos sunkumus, kuriuos sukėlė „skaitmeninis“ pasaulis, ir nukreiptų į poreikį saugoti piliečių teises bei privatumą, mokslinius tyrimus;
- b) „aplinkos intelekto“ sistemas, leidžiančias naudotis informacine visuomene visiems, nepriklausomai nuo amžiaus ir padėties (pavyzdžiui, negalios ar kitų asmeninių aplinkybių), taip pat saveikaujančias ir intelektuales sistemas sveikatos apsaugai, mobilumui, saugai, laisvalaikiui, turizmui, priėjimui prie kultūrinio paveldo ir jo saugojimui bei aplinkai;
- c) elektroninė ir mobilioji prekyba, taip pat technologijos saugiams sandoriams ir infrastruktūroms, nauji darbo metodai ir priemonės, technologijos mokymuisi (pvz. elektroninis mokymasis) ir sistemos bendram žinių valdymui, integruotam verslo valdymui ir elektroniam valdymui, atsižvelgiant į vartotojų poreikius;
- d) dideliu mastu paskirstytas sistemas ir praktines programas, įskaitant visuotinių išteklių informacine duomenų baze (GRID) paremtas sistemas, kurios teikia veiksmingus sudėtingų problemų sprendimus tokiose srityse kaip aplinka, energija, sveikata, transportas ir pramoninis projektavimas.

Susisiekimo ir kompiuterinės infrastruktūros

Mobilios, belaidės, optinės ir plačiajuosčių radijo signalų sistemų susisiekimo infrastruktūros bei kompiuterių ir programinės įrangos technologijos, kurios yra patikimos, plačiai taikomos ir gali būti pritaikomos didėjantiems pritaikomumo ir paslaugų poreikiams patenkinti. Darbas bus sutelktas į:

- a) naujas belaidžių ir mobiliųjų ryšių sistemų ir tinklų kartas; palydovines ryšių sistemas; įvairiapusis optines technologijas; susisiekimo tinklų integraciją ir valdymą, įskaitant tarpoperacinio tinklo sprendimus; kompetenciją keliančias technologijas, būtinas sistemoms, infrastruktūroms ir paslaugoms, ypač garso ir vaizdo pritaikymui, plėtoti. Veikla taip pat skatins kitos interneto kartos plėtrą;

- b) programinės įrangos technologijų struktūras, paskirstytas ir įtvirtintas sistemas, stiprinančias plėtrą daigafunkcinių ir sudėtingų paslaugų, apimančių daugialypių agentų inžineriją ir sudėtingų didelio masto sistemų kontrolę, skirtą patikimumui ir stiprumui užtikrinti.

Sudedamosios dalys ir mikrosistemos

Sumažintos ir pigios sudedamosios dalys, pagrįstos naujomis medžiagomis ir sujungiančios išplėstą veikimą, o pastangos sutelkiamos į:

- a) sudedamųjų nano-, mikro- ir optoelektroninių bei fotoninių dalių, įskaitant naudojamą informacijos saugojimui, projektavimą ir gamybą, praplečiant sumažinimo ribas bei mažinant mikroelektroninių ir mikrosistemų sudedamųjų dalių kainą bei energijos suvartojimą ir atsižvelgiant į IVT sistemų poveikį aplinkai;
- b) nanoelektroniką, mikrotechnologijas, perteikimą bei mikrosistemas ir naujų medžiagų bei kvantinių prietaisų daigiadalykinius mokslinius tyrimus; naujus naudojimosi kompiuteriu modelius ir koncepcijas.

Informacijos valdymas ir sąsajos

Informacijos valdymo priemonių ir sąsajų moksliniai tyrimai, siekiant visur ir visada sudaryti sąlygas lengvesnei sąveikai su žinių paslaugomis ir pritaikymu, yra nukreipti į:

- a) žinių pateikimą ir kontekstu bei semantika pagrįstas valdymo sistemas, įskaitant pažintines sistemas, taip pat priemones skaitmeniniam turiniui kurti, organizuoti, kontroliuoti, išrinkti, skirstyti, išsaugoti ir skleisti;
- b) daigajutimes sąsajas, gebančias suprasti ir išversti natūralias žmogaus kalbos, gestų ir įvairių pojūčių išraišką, menamąją aplinką bei įvairiakalbes ir įvairių kultūrų sistemas, būtinas žinių visuomenei kurti Europos mastu.

1.1.3. *Nanotechnologijos ir nanomokslai, naujų galimybių daigafunkcinės medžiagos, nauji gamybos būdai ir prietaisai*

Tikslas

Šioje srityje vykdoma veikla norima padėti Europai pasiekti kritinę kompetencijos masę, kuri yra būtina norint plėtoti ir eksploatuoti, ypač siekiant didesnės naudos gamtai ir norint sumažinti pavojingų medžiagų patekimą į aplinką, pažangiausias technologijas, skirtas būsiamiems naujų galimybių produktams, paslaugoms ir gamybos būdams kurti.

Pastangų pagrindimas ir Europos pridėtinė vertė

Europoje šiuo metu gamybos pramonė gamina prekių ir teikia paslaugų maždaug už 4 000 milijardų eurų per metus. Didėjant pasaulio rinkos konkurencingumui, ji turi išlaikyti ir padidinti savo konkurencingumą, kartu patenkindama tvariosios plėtros reikalavimus. Norint tai pasiekti, būtina įdėti esminių pastangų į pažangiųjų technologijų: nanotechnologijų, naujų galimybių daigafunkcinių medžiagų bei naujų gamybos būdų, — kūrimą, tobulinimą ir skleidimą.

Nanotechnologijos yra nauja kvantinės inžinerijos, medžiagų technologijos ir molekulinės biologijos sritis ir vienas iš anksto numatomų kitos pramoninės revoliucijos centrų, todėl joms reikia didelių investicijų.

Europa turi daug žinių ir patirties tokiuose sektoriuose kaip nanogamyba ir nanochemija, ir turi padidinti bei koordinuoti savo pastangas šioje srityje.

Kai nagrinėjamos medžiagos, tikslas yra sukurti intelektualias medžiagas, kurios labai padidintų pritaikymų vertę tokiuose sektoriuose kaip transportas, energetika, elektronika ir biomedicinos sektorius, ir kurioms yra potenciali kelių dešimčių milijardų eurų rinka.

Lanksčios, integruotos ir švarios gamybos sistemos taip pat reikalauja didelių mokslinių tyrimų pastangų, susijusių su naujų technologijų pritaikymu gamyboje ir valdyme.

Numatyti veiksmai

Nanotechnologijos ir nanomokslai:

- a) ilgalaikiai tarpdalykiniai moksliniai tyrimai, nagrinėjantys reiškinį pažinimą, valdymo procesus ir tyrimo priemonių plėtrą;
- b) supramolekulinės struktūros ir makromolekulės;
- c) nanobiotechnologijos;
- d) nanometro lygio inžinerijos metodai medžiagoms ir sudedamosioms dalims kurti;
- e) valdymo ir kontrolės įrenginių bei prietaisų tobulinimas;
- f) pritaikymai tokiose srityse kaip sveikata, chemija, energetika ir aplinka.

Naujų galimybių daugiavfunkcinės medžiagos:

- a) pagrindinių žinių plėtra;
- b) technologijos, susiję su gamyba ir pakeitimu, įskaitant naujų galimybių daugiavfunkcinių medžiagų ir biomedžiagų apdirbimą;
- c) pagalbinė inžinerija.

Nauji gamybos būdai ir prietaisai:

- a) naujų technologijos procesų ir lanksčių bei intelektualių gamybos sistemų, įtraukiančių laimėjimus į virtualiąsias gamybos technologijas, įskaitant modeliavimą, sąveikiąsias sprendimus priimančias sistemas, aukšto tikslumo inžineriją ir pažangią robotų techniką, plėtra;
- b) sistemų moksliniai tyrimai, reikalingi subalansuotam atliekų valdymui ir pavojaus kontrolei gamyboje bei apdirbime, įskaitant bioprocesus, ir vedantys į pagrindinių išteklių vartojimo mažinimą bei mažesnę taršą;
- c) naujų koncepcijų, optimizuojančių pramonės sistemų, produktų ir paslaugų veikimo bei galiojimo trukmę, plėtra.

1.1.4. **Aeronautika ir erdvės tyrimai**

Tikslas

Šioje srityje vykdomos veiklos tikslas yra dvejopas: integruojant mokslinių tyrimų pastangas stiprinti Europos aeronautikos ir erdvės tyrimų pramonės mokslinius ir technologinius pagrindus bei skatinti šią pramonę tapti konkurencingesnę tarptautiniu lygiu; ir padėti iširti Europos mokslinių tyrimų potencialą šioje srityje, siekiant pagerinti saugą ir aplinkos apsaugą.

Pastangų pagrindimas ir Europos pridėtinė vertė

Aviacinę kosminę pramonę sudaro du technologiškai ir ekonomiškai savarankiški sektoriai, tačiau juos glaudžiai sieja jų pramoninė ir politinė reikšmė bei tarpininkai; šie sektoriai yra Europos tradicinės sėkmės bei ekonominio ir prekybinio potencialo pavyzdys.

Tačiau Jungtinės Valstijos į aviacinę kosminę pramonę investuoja, priklausomai nuo sektoriaus, nuo trijų iki šešių kartų daugiau.

Vis daugiau reikalaujančioje konkurencinėje aplinkoje numatoma, kad pasauliniams aviacijos poreikiams patenkinti reikės 14 000 naujų lėktuvų per kitus 15 metų, o tai sudarys 1 000 milijardų vertės rinką. Pastangas, kurios buvo sutelktos pramonės pajėgumui bei plėtros veiklai integruoti, ir atnešusias Europai sėkmę šioje srityje, dabar reikia suderinti tokiomis pat pastangomis, kad būtų integruoti moksliniai prioritetinių temų ir dalykų tyrimai.

Atsižvelgdami į šį tikslą Europos, valstybiniai ir privatūs sektoriai mokslinių tyrimų pastangas turėtų sutelkti į bendrą viziją ir strateginę mokslinių tyrimų darbotvarkę.

Erdvės tyrimų srityje Bendrija, laikydama Komisijos pranešimo „Europa ir kosmosas: naujo skyriaus atvertimas“, remia mokslinius tyrimus, skirtus kosmoso naudojimui visuomenės ir rinkų naudai.

Numatyti veiksmai

Aeronautika

Bendrijos aeronautikos mokslinių tyrimų veikla, įskaitant oro transporto sistemas, bus nukreipta į tyrimus ir technologinės plėtros veiklą, būtiną:

- a) Europos pramonės konkurencingumui civilinės aviacijos lėktuvų, variklių ir įrangos srityje didinti;
- b) sumažinti aviacijos poveikį aplinkai, mažinant degalų suvartojimą, CO₂, NO_x ir kitų cheminių teršalų kiekį bei triukšmą;
- c) padidinti lėktuvų saugumą žymiai padidėjusio oro eismo kontekste;
- d) padidinti oro transporto sistemos pajėgumą ir saugą, remiant „Bendrą Europos skraidymo erdvę“ (oro eismo kontrolės ir valdymo sistemos).

Erdvės tyrimai

Bendrijos erdvės tyrimų veikla, vykdoma glaudžiai derinant su Europos kosmoso agentūra (EKA), kitomis kosmoso agentūromis, mokslinių tyrimų centrais ir pramone, siekiant sustiprinti pačių didžiausių investicijų sąsają, bus nukreipta į:

- a) Galilėjaus palydovinės navigacijos projektui svarbių palydovinių informacijos sistemų ir paslaugų mokslinius tyrimus;
- b) svarbių visuotinei aplinkos ir saugos (GMES) praktinės programos kontrolei palydovinių sistemų mokslinius tyrimus, atsižvelgiant į vartotojų poreikius;
- c) naujausius mokslinius tyrimus, būtinus integruoti kosmoso ir Žemės sektorius ryšių srityje.

1.1.5. **Maisto kokybė ir sauga**

Tikslas

Šioje srityje vykdoma veikla siekiama padėti sukurti integruotą mokslinį ir technologinį pagrindą, būtiną saugesnio, sveikesnio ir įvairesnio maisto, įskaitant jūros produktus, gamybos ir tiekimo grandinei plėtoti ir su maistu susijusiai rizikai kontroliuoti, ypač remiantis biotechnologijos priemonėmis ir atsižvelgiant į pogenominių mokslinių tyrimų rezultatus bei kontroliuoti su aplinkos pasikeitimais susijusią riziką sveikatai.

Pastangų pagrindimas ir Europos pridėtinė vertė

Dabartinės maisto krizės, ypač galvijų smegenų kempinligė (BES), išryškino ir maisto saugos klausimų sudėtingumą, ir tiesą, kad daugeliu atveju jos yra tarptautinio pobūdžio ir peržengia sienas.

Integruojant Europos vidaus žemės ūkio ir maisto rinkas būtina atkreipti dėmesį į šioje srityje kylančias problemas bei Europos mastu atlikti su tuo susijusius mokslinius tyrimus. Remiantis šiuo pagrindu, buvo įkurta Europos Maisto apsaugos vadovybė⁽¹⁾.

Piliečiai ir vartotojai tikisi, kad moksliniai tyrimai padės užtikrinti, jog parduodamas maistas ir produktai yra aukštos kokybės, sveiki bei gali būti vartojami saugiai. Tuo tikslu dėmesys turi būti kreipiamas į visą maisto gamybos grandinę, „nuo ūkio iki šakutės“, tam tikrais atvejais šioje srityje pritaikant gyvūnus ir augalus nagrinėjančius mokslus bei biotechnologijas. Turėtų būti atsižvelgiama į reikalavimus, susijusius su gyvūnų sveikata ir gerove.

(1) OL L 31, 2002 2 1, p. 1.

Tam reikia geriausiai ištirtų, tiksliausių ir naujausių mokslinių žinių. Nekalbant apie visuomenės sveikatos aspektą, 600 milijardų eurų metinę apyvartą ir 2,6 milijono darbo vietų turinčio sektoriaus klestėjimui grėsia pavojus.

Žinant, kad mažos įmonės sudaro pagrindinę maisto gamybos sektoriaus dalį, vykdomos veiklos sėkmė priklausys nuo žinių ir technologijų pritaikymo prie specifinių šių įmonių bruožų.

Europa taip pat turi gebėti svariai prisidėti prie šių klausimų, kurie dabar tampa svarbūs viso pasaulio mastu, mokslinių tyrimų pastangų bei remdamasi tiksliausiomis ir visiškai ištirtomis žiniomis nuosekliai dalyvauti tarptautinėse diskusijose šia tema.

Tą patį galima pasakyti ir apie įvairius aspektus problemų, susijusių su aplinkos veiksnių (pvz., žalojančių endokrininę sistemą, kancerogeninių medžiagų), kurie yra Europos piliečių didėjančio susirūpinimo šaltinis ir kurie dažnai pasireiškia tarptautiniu mastu, poveikiu sveikatai. Dėl visų šių priežasčių, taip pat norint turėti didžiausią naudą iš sudėtingose srityse turimų geriausių žinių bei patirties šaltinių, šie moksliniai tyrimai turėtų būti atliekami Europos lygiu taip, kad užtikrintų tikrą nacionalinės veiklos koordinavimą.

Numatyti veiksmai

Bendrijos veikla apims mokslinius, tam tikrais atvejais ir pogenominius, tyrimus, susijusius su įvairiais sveikatos rizikos kontrolės bei ryšių tarp sveikatos ir maisto aspektais:

- a) saugesniais ir nežalingais aplinkai gamybos bei apdorojimo būdais ir sveikesniais, maistingesniais, veiksmingesniais bei įvairesniais maisto produktais ir gyvulių pašaru, paremtais integruotos gamybos ir mažesnių sąnaudų ūkininkavimo sistemomis, įskaitant organinę žemdirbystę bei gyvūnus ir augalus nagrinėjančiais mokslais ir biotechnologijomis;
- b) su maistu susijusių ligų epidemiologija ir alergijomis, įskaitant maisto poveikį vaikų sveikatai bei su maist susijusių alergijų priežasčių analize;
- c) maisto poveikis, pavyzdžiui, naujų produktų, gaunamų iš organinės žemdirbystės, funkcinio maisto, produktų, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų organizmų, ir tokių, kurie yra dabartinių biotechnologijos naujovių sveikatai rezultatas;
- d) „susekamumo“ metodai visoje gamybos eigoje, pavyzdžiui, susiję su genetiškai modifikuotais organizmais, įskaitant ir tuos, kurie remiasi dabartinėmis biotechnologijų naujovėmis;
- e) cheminių teršalų ir egzistuojančių ar naujai atsirandančių patogeninių mikroorganizmų (tokių kaip virusų, bakterijų, mielių, grybelių, parazitų ir prionų naujų atmainų, įskaitant smegenų kempingės ir skrapų ikimirtinių diagnostinių tyrimų tobulinimą) analizės, aptikimo ir kontrolės metodai;
- f) gyvulių pašaro, įskaitant genetiškai modifikuotų organizmų turinčius produktus bei pašarui naudojamus įvairios kilmės subproduktus, poveikį žmogaus sveikatai;
- g) aplinkos sveikatai rizika, susijusi su maisto grandine (cheminė, biologinė ir fizinė) bei leistinų medžiagų mišiniais aplinkoje, įskaitant vietinių aplinkos nelaimių bei taršos poveikį maisto produktų saugumui, pabrėžiant didėjančią riziką, perdavimo kelius žmogui, ilgalaikį poveikį bei mažų dozių buvimą, taip pat poveikį ypatingai jautrioms grupėms, ypač vaikams.

1.1.6. **Tvarioji plėtra, visuotiniai pokyčiai ir ekosistemos**

Tikslas

Šioje srityje vykdoma veikla siekiama sustiprinti mokslinį ir technologinį pajėgumą, kurio reikia, kad Europa galėtų įgyvendinti subalansuotą plėtrą, ką pabrėžė Gioteborgo Europos Vadovų Taryba, ir sujungti savo aplinkos, ekonominius bei socialinius tikslus, ypač atsižvelgiant į atnaujinamus energiją ir transportą bei veiksmingą Europos sausumos ir jūros išteklių valdymą. Šie veiksmai turėtų sudaryti sąlygas valstybėms narėms, asocijuotoms šalims kandidatėms ir kitoms asocijuotoms šalims svariai prisidėti prie tarptautinių pastangų suprasti ir valdyti visuotinius pasikeitimus bei išsaugoti ekosistemų pusiausvyrą.

Pastangų pagrindimas ir Europos pridėtinė vertė

Subalansuotosios plėtros įgyvendinimas visuotiniu mastu reikalauja, konkrečiau kalbant:

- a) kurti, tobulinti ir skleisti technologijas bei sprendimus, skatinančius energijos vartojimo įpročių pasikeitimą (vedantį į racionaliai energiją naudojančią Europą) ir remiančius naują požiūrį į mobilumą, leidžiant užtikrinti gamtos išteklių išsaugojimą bei racionalesnį, taupesnį ir subalansuotą jų naudojimą, mažinant atliekų kiekį, teršalų išskyrimą bei ekonominės veiklos poveikį aplinkai;
- b) geriau pažinti ekosistemas ir visuotinio pasikeitimo (pavyzdžiui, klimato pasikeitimo) mechanizmus bei poveikį, įskaitant šių mechanizmų įtaką sausumos bei vandens ištekliams; lygiai kaip ir tobulinti šių reiškinų prognozavimo metodus.

Technologijos srityje, kaip akcentuojama Komisijos Žaliojoje knygoje „Apie Europos energijos tiekimo saugos politiką“ ir Komisijos Baltojoje knygoje „Europos transporto politika 2010 metams: laikas nuspręsti“, energetika ir transportas yra dvi prioritetinės sritys, kurioms tenka atsakomybė už virš 80 % šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir daugiau kaip 90 % anglies dvideginio išskyrimą.

1997 m. Kioto protokole, priimtame pagal 1992 m. Jungtinių Tautų bendrąją konvenciją dėl klimato pasikeitimų, reikalaujama, kad Europos Sąjunga 2008-2012 m. laikotarpiu savo šiltnamio efektą sukeliančių dujų išskyrimą sumažintų 8 % lyginant su 1990 metų lygiu. Tam reikės rasti naujus subalansuotos energijos ir transporto sprendimus. Kiti svarbūs įsipareigojimai yra tokiose tarptautiniuose dokumentuose kaip 1992 m. JT konvencija dėl biologinės įvairovės, 1994 m. JT konvencija kovai su dykumų susidarymu šalyse, kurioms rimtai pakenkė sausra ir (arba) dykumų susidarymas, ypač Afrikoje, ir 1987 m. Monrealio protokolas dėl ozono sluoksnį mažinančių medžiagų, taip pat ir Bendrijos tvariosios plėtros strategijoje, įskaitant šeštąją aplinkos veiksmų programą.

Norint greičiau pasiekti minėtąjį tikslą reikia didesnių pastangų dabar tobulinamoms technologijoms išdėstyti. Bendrijos veikla svarbi užtikrinant Europos indėlio į pasaulio pastangas koordinavimą.

Siekiant šio tikslo ir daugiau, tvariosios plėtros įgyvendinimui ateinančiais dešimtmečiais būtina užtikrinti, kad, pagal ekonominę padėtį, energijos šaltiniai ir nešikliai šiuo atžvilgiu būtų patys tinkamiausi. Tam pririks nepertraukiamų ilgalaikių mokslinių tyrimų pastangų.

Vidutinės trukmės ir ilgalaikės mokslinių tyrimų pastangos taip pat bus reikalingos subalansuotoms Europos transporto sistemoms plėtoti ir daryti pažangą visuotinio pasikeitimo kontekste bei saugant biologinę įvairovę ir išlaikant ekosistemas, o tai taip pat prisideda prie subalansuoto žemės ir vandens išteklių naudojimo. Visuotinio pasikeitimo kontekste integruoto, subalansuoto žemės ūkio ir miškų ekosistemų naudojimo strategijos yra ypač svarbios saugant šias ekosistemas ir labai prisidės prie tvaraus Europos vystymosi.

Numatyti veiksmai

Bendrijos RTD pastangos bus sutelktos į veiklą šiose srityse:

I. Subalansuotos energijos sistemos ⁽¹⁾

- a) Trumpalaikė ir vidutinės trukmės, ypač miesto aplinkoje:
 - i) švarios, ypač atnaujinamos energijos šaltiniai ir jų įtraukimas į energetikos sistemą, įskaitant saugojimą, paskirstymą ir naudojimą;
 - ii) energijos taupymas ir efektyvumas, įskaitant ir tai, kas gaunama panaudojus atnaujinamas žaliavas;
 - iii) alternatyvus variklių kuras.

⁽¹⁾ Kitos su energija susijusios temos įtrauktos į 1.2.1 skirsnį („Parama politikai ir mokslinių bei technologinių poreikių numatymas“) ir III antraštinėje dalyje.

- b) Vidutinės trukmės ir ilgalaikė veikla:
 - i) kuro elementai ir jų pritaikymas;
 - ii) naujos technologijos energijai perduoti, transportuoti ir kaupti Europos lygiu, ypač vandenilio technologija;
 - iii) naujos ir pažangios energijos atnaujinimo technologijų, turinčių didelį ateities energijos potencialą ir reikalaujančių ilgalaikių mokslinių tyrimų pastangų, koncepcijos;
 - iv) CO₂ pašalinimas, susijęs su švaresnėmis iškastinio kuro įmonėmis.

II. Patikimas sausumos transportas ⁽¹⁾

- a) Aplinkai nepavojingų, saugių ir konkurencingų transporto sistemų bei keleivinių ir krovinių gabenimo transporto priemonių plėtojimas, ir švarus miesto transportas racionaliai naudojant automobilius mieste:
 - i) naujos sausumos transporto technologijos ir koncepcijos, įskaitant originalias varymo sistemas ir kuro elementų integraciją transporto tikslams;
 - ii) pažangūs konstravimo ir gamybos metodai, lemiantys geresnę kokybę, saugumą, pakartotiną panaudojimą, patogumą ir rentabilumą.
- b) Geležinkelių ir jūrų transporto efektyvumo bei konkurencingumo didinimas, atkreipiant dėmesį į transporto priemonių sąveiką ir užtikrinant racionalų bei saugų keleivinį ir krovinių pervežimo transportą:
 - i) iš naujo apsvarstant ir integruojant įvairias transporto priemones, ypač miesto ir regioniniame kontekste, įskaitant naujas judėjimo valdymo bei transporto logistikos sistemas, didinančias geležinkelio ir jūrų transporto efektyvumą (pavyzdžiui, skatinant intermodalumą ir sąveiką);
 - ii) sujungiant naujausius elektronikos ir programinės įrangos sprendimus bei naudojant pažangiausias palydovines navigacijos sistemas ir telematikos sprendimus, kad pagerėtų saugumas ir būtų galima išvengti transporto grūsties (ypač miesto zonose).

III. Visuotinis pasikeitimas ir ekosistemos

Bendrijos veikla bus nukreipta į šiuos prioritetinius aspektus:

- a) šiltnamio efektą sukeliančių dujų bei atmosferos teršalų, išskiriamų iš visų šaltinių, įskaitant ir taršą iš energijos tiekimo, transporto ir žemdirbystės, mechanizmus ir poveikį klimatui, ozono sluoksnio plonėjimui ir anglies sorbentams (vandenynams, miškams ir dirvožemiui), ypač siekiant pagerinti prognozavimą bei įvertinti sumažinimo galimybes;
- b) vandens ciklus, įskaitant su dirvožemiu susijusius aspektus;
- c) vandens ir sausumos biologinės įvairovės, vandens ekosistemos veikimo pažinimą, genetinių išteklių saugojimą, sausumos ir vandens ekosistemų efektyvesnį valdymą bei jų sąveiką su žmogaus veikla;
- d) stichinių nelaimių ir dykumų susidarymo mechanizmus;
- e) efektyvaus žemės valdymo strategijos, įskaitant integruotų pakrančių zonų valdymą (ICZM) bei bendras žemės ūkio ir miškų išteklių naudojimo įvairiems tikslams koncepcijas, ir integruotą miškininkystės (medienos) grandinę;
- f) operacinę prognozavimą ir modeliavimą, įskaitant visuotinio klimato pasikeitimo stebėjimo sistemas.

Šioje prioritetinėje srityje vykdomus mokslinius tyrimus papildys pažangių rizikos įvertinimo ir aplinkos kokybės informavimo metodų tobulinimas, įskaitant susijusius ikinormatyvinius šiam tikslui naudojamų matavimo prietaisų bei tyrimų mokslinius tyrimus.

⁽¹⁾ Kitos su transporto politika susijusios temos (tokios kaip transporto sauga, transporto sistemų veikimo indikatoriai ir prognozavimo priemonės) nagrinėjamos 1.2.1 skirsnyje („Parama politikai ir mokslinių bei technologinių poreikių numatymas“).

1.1.7. *Piliečiai ir valdymas žinių visuomenėje*

Tikslas

Veikla šioje srityje siekiama Europos mokslinių tyrimų gebėjimus ekonominiuose, politiniuose, socialiniuose bei humanitariniuose moksluose, kurie yra būtini norint geriau pažinti besikuriančią žinių visuomenę ir naujas santykių formas tarp piliečių bei piliečių ir institucijų, ir atkreipti dėmesį į su tuo susijusius klausimus, sutelkti į suvienytas pastangas, suburti visą jų gausą ir įvairovę.

Pastangų pagrindimas ir Europos pridėtinė vertė

2000 m. kovo mėnesį Lisabonoje Europos Vadovų Taryboje Europos Sąjunga nustatė sau ambicingą tikslą tapti „konkurencingiausia ir dinamiškiausia žinių visuomene pasaulyje, gebančia išlaikyti tvarų ekonomikos augimą, teikiančią daugiau ir geresnių darbo vietų bei tvirtesnę socialinę sanglaudą“.

Laikydamosi šio požiūrio Europos Vadovų Taryba Lisabonoje pabrėžė, kad „žmogiškieji išteklių yra pagrindinė Europos jėga“, akcentuodami būtinybę Europos švietimo ir ugdymo sistemoms „pritaikyti ir prie žinių visuomenės poreikių, ir prie poreikio kelti užimtumo lygį bei pagerinti kokybę“.

Europos perėjimas į žinių ekonomiką ir visuomenę bei jos tvari plėtra visų piliečių gyvenimo kokybės naudai bus patys lengviausi, jei vyks visiškai suprantamu ir valdomu būdu. Tam reikia tvirtų mokslinių tyrimų pastangų, nagrinėjančių klausimus, susijusius su integruota ir tvaria ekonomika bei socialine pažanga, pagrįsta pagrindinėmis teisingumo, solidarumo ir Europos socialiniam modeliui būdingos kultūrinės įvairovės vertybėmis, taip pat ir klausimus, susijusius su verslininkyste ir mažų įmonių steigimu, didinimu ir plėtra.

Šiuo atžvilgiu ekonomikos, politikos, visuomenės ir žmogaus mokslų tiriamoji veikla turėtų dar labiau padėti užtikrinti proporcingai didėjančios informacijos ir žinių kiekio suvaldymą bei eksploatavimą ir šioje srityje vykstančių procesų pažinimą.

Europoje šie klausimai turi ryšį ypač su būsimu išsiplėtimu, demokratijos bei naujų valdymo formų funkcionavimu ir iškyla bendrame šių reiškinų kontekste. Pavojuje atsiduria santykiai tarp piliečių ir institucijų sudėtingoje politinėje bei sprendimų priėmimo aplinkoje, kuriai būdingas nacionalinių, regioninių ir europinių sprendimų priėmimo lygių sambūvis bei didėjantis pilietinės visuomenės ir jos atstovų dalyvavimo politinėse diskusijose vaidmuo.

Šie klausimai yra aiškiai europinio masto, ir galima daug ko pasiekti nagrinėjant juos globalinėje perspektyvoje, atsižvelgiant į istorinius aspektus bei kultūrinį paveldą.

Atliekant mokslinius tyrimus nacionaliniu lygiu dar tik pradėdama atsižvelgti į šį Europos mastą, kuris vis dar nesulaukia viso reikiamo dėmesio.

Atrodo nepaprastai būtina atkreipti dėmesį į šiuos aspektus Europos mastu. Negana to, veiksmai Sąjungos lygiu leis užtikrinti būtiną metodologinės sąsajos laipsnį ir garantuos, kad bus gaunama visa nauda iš gausios Europoje egzistuojančių požiūrių ir kultūrių įvairovės.

Numatyti veiksmai

Bendrijos veiksmai bus sutelkti į šias temas:

Žinių visuomenė ir socialinė sanglauda:

- a) moksliniai tyrimai remiantis Lisabonos Europos Vadovų Tarybos ir paskesnių Tarybų iškeltais tikslais, ypač sisteminga tinkamiausių metodų, gerinančių žinių pateikimą, perdavimą ir pritaikymą Europoje, analizė;

- b) žinių visuomenės plėtros galimybes ir alternatyvas, patenkinančias Sąjungos tikslus, pabrėžtus Lisabonos, Nicos ir Stokholmo Europos Vadovų Tarybose, ypač atsižvelgiant į gyvenimo kokybę, socialinės, užimtumo ir darbo rinkos politikų gerinimą, visą gyvenimą trunkantį mokymąsi bei socialinės sanglaudos ir tvariosios plėtros stiprinimą, kreipiant atitinkamą dėmesį į įvairius socialinius modelius Europoje ir atsižvelgiant į su gyventojų senėjimu susijusius aspektus;
- c) perėjimo į žinių visuomenę varomųjų jėgų ir būdų įvairovė vietiniame, nacionaliniame ir regioniniame lygyje.

Pilietybė, demokratija ir naujos valdymo formos, ypač padidėjusios integracijos ir globalizacijos kontekste bei iš istorinės ir kultūrinio paveldo perspektyvų:

- Europos integracijos ir Sąjungos išsiplėtimo reikšmė demokratijai, teisėtumo koncepcijai, ir Sąjungos institucijų veikla geriau pažįstant Europos politines ir socialines institucijas bei jų istorinę raidą,
- moksliniai tyrimai, skirti iš naujo apibrėžti kompetencijos ir atsakomybės sritis bei jų santykius, ir nagrinėjantys naujas valdymo formas,
- klausimai, susiję su konfliktų sprendimu ir taikos bei teisingumo atkūrimu, įskaitant pagrindinių teisių gynimą,
- naujų pilietybės ir kultūrinio identiteto formų atsiradimas, integracijos ir kultūrinės įvairovės formos bei jų poveikis Europoje; socialinis ir kultūrinis dialogas, apimantis ir Europą, ir likusią pasaulio dalį.

Dirbdama Bendrija savo veiklą sutelks į paramą, skirtą:

- a) tarptautiniams moksliniams tyrimams, lyginamiesiems moksliniams darbams, koordinuotam statistikos ir kokybinių bei kiekybinių rodiklių tobulinimui;
- b) tarpdalykiniams moksliniams tyrimams viešajai tvarkai remti;
- c) mokslinių tyrimų infrastruktūroms bei duomenų ir žinių bazėms kurti ir eksploatuoti Europos lygiu.

1.2. Konkreti veikla, apimanti platesnę mokslinių tyrimų sritį

1.2.1. *Parama politikai ir mokslinių bei technologinių poreikių numatymas*

Šiais veiksmais remiant Bendrijos politikos formulavimą ir įgyvendinimą, tiriant naujas ir iškylančias mokslines problemas bei galimybes bus užtikrinamas veiksmingas ir lankstus vadovavimas moksliniams tyrimams, kurie yra būtini Bendrijos tikslams pasiekti, kai teminiai prioritetai negali patenkinti šių reikalavimų.

Šių veiksmų bendras bruožas yra tas, kad jie bus įgyvendinami daugiametėje perspektyvoje, o tai tiesiogiai siejasi su pagrindinių susijusių dalyvių (atitinkamai: priimančių politinius sprendimus, pramonės vartotojų grupių, pažangių mokslinių tyrimų bendruomenių ir t. t.) poreikiais ir požiūriu. Iš esmės, jie bus įgyvendinami kartu su kasmetiniu planavimo mechanizmu, kuriuo bus nustatomi konkretūs prioritetai, patenkinantys nustatytus poreikius ir atitinkantys aukščiau išvardintus tikslus.

A. Su politika susiję moksliniai tyrimai

Šioje srityje atliekamais moksliniais tyrimais siekiama atsilipti į Bendrijos politikos mokslinius ir technologinius poreikius, remiant Bendrijos politikos formulavimą bei įgyvendinimą, turint omenyje ir būsimų Bendrijos narių bei asocijuotų šalių interesus. Jei būtina Bendrijos politikai, jie gali apimti ir ikinormatyvinius mokslinius tyrimus, matavimus bei tyrimus.

Ši mokslinių tyrimų veikla reikalauja lankstaus, politiško apibūdinimo bei konkrečių veiksmų ir metodų, kurie leistų dalyvauti galutinai nustatant teminius prioritetus, ir kurių būtų galima koordinuoti visame šios programos kontekste.

Todėl moksliniai tyrimai apims su teminiais prioritetais susijusias, tačiau neatitinkančias mokslinio požiūrio nustatant svarbius individualius klausimus, temas. Tarp šios veiklos ir tiesioginių Jungtinio tyrimų centro veiksmų bus taip pat užtikrintas ryšys bei atitinkamas užduočių paskirstymas, skirti Bendrijos politikos poreikiams patenkinti.

Bus remiamos šios sritys:

- a) bendroji žemės ūkio politika (BŽŪP) ir bendroji žuvininkystės politika (BŽP);
- b) Bendrijos politikos tikslų, ypač susijusių su aplinka (įskaitant ir tuos, kurie nurodyti šeštojoje aplinkos veiksmų programoje), transportu ir energetika, nuolatinė plėtra;
- c) kitos Bendrijos politikos, būtent, sveikatos (ypač visuomenės sveikatos apsaugos), regionų plėtros, prekybos, plėtros pagalbos, vidaus rinkos ir konkurencingumo, socialinės politikos ir užimtumo, švietimo ir mokymo, kultūros, lyčių lygybės, vartotojų apsaugos, laisvumo, saugumo ir teisingumo srities kūrimo bei išorinių santykių, įtraukiant šias politikas į plėtimosi stiprinimą, bei reikiami statistiniai metodai ir priemonės;
- d) bendrijos politikos tikslai, kuriuos iškelė Europos Vadovų Taryba, atsižvelgdama, pavyzdžiui, į ekonominę politiką, informacinę visuomenę bei elektroninę Europą ir verslą.

Šiose srityse mokslinių tyrimų prioritetai, atsiliepiantys į pradžioje nustatytus politikos poreikius, kurie bus papildomai nustatomi visu šios programos įgyvendinimo laikotarpiu, yra šie:

1. *Subalansuotas Europos gamtos išteklių valdymas*

Šioje srityje moksliniai tyrimai ypač bus telkiami į:

- a) žemdirbystės ir miškininkystės modernizavimą bei nepertraukiamumą, įskaitant jų daugiavfunkcinį vaidmenį, kad būtų užtikrinta nuolatinė kaimo vietovių plėtra ir rėmimas;
- b) subalansuoto žemės ir miškų ūkio valdymo priemones bei vertinimo metodus;
- c) žuvininkystės modernizavimą ir nepertraukiamumą, įskaitant žemės ūkio gamybos sistemas;
- d) naujus ir dar labiau aplinkos neteršiančius gamybos būdus, kurie pagerintų gyvūnų sveikatą ir gerovę;
- e) aplinkos įvertinimą (dirvožemio, vandens, oro, triukšmo, įskaitant ir cheminių medžiagų, poveikį);
- f) aplinkos technologijų politiniams sprendimams remti įvertinimą, ypač atsižvelgiant į veiksmingą, tačiau pigias technologijas, atitinkančias aplinkos įstatymus.

2. *Sveikatos, saugumo ir galimybių suteikimas Europos žmonėms*

Šioje srityje moksliniai tyrimai ypač bus telkiami į:

- a) sveikatos veiksnius ir aukštos kokybės nuolatinės sveikatos priežiūros paslaugų teikimą ir pensijų sistemas (ypač senėjimo ir demografinių pokyčių kontekste);
- b) visuomenės sveikatos klausimus, įskaitant epidemiologiją, prisidedančią prie ligų prevencijos, ir reagavimą į išskylančias retas ir užkrečiamąsias ligas, alergijas, saugias kraujo ir organų donorystės procedūras, ne su gyvūnais atliekamų bandymų metodus;
- c) aplinkos problemų poveikį sveikatai (įskaitant rizikos įvertinimo metodus ir stichinių nelaimių rizikos žmonėms sumažinimą);
- d) neigaliųjų žmonių gyvenimo kokybės klausimus (įskaitant vienodas priėmimo galimybes);
- e) migracijos ir pabėgėlių srautų pažinimą;

- f) nusikaltimų tendencijų išsiaiškinimą visuomenės apsaugos kontekste;
- g) su civiline sauga (įskaitant biosaugumą ir apsaugą nuo teroristų užpuolimų sukeltos rizikos) ir krizių valdymu susijusius klausimus.

3. *Ekonominio potencialo ir didesnės bei labiau integruotos Europos Sąjungos sanglaudos rėmimas*

Šioje srityje moksliniai tyrimai ypač bus telkiami į:

- a) Europos integracijos, nuolatinės plėtros, konkurencingumo ir verslo politikų rėmimą (įskaitant pagerintas ekonominės plėtros ir sanglaudos įvertinimo priemones);
- b) priemonių, indikatorių ir veikiančių parametų, skirtų subalansuotam transporto ir energijos sistemų darbui (susijusiam su ekonomika, aplinka ir visuomene) įvertinti, tobulinimą;
- c) visuotinės saugos tyrimą ir transporto įteisinimo sistemas bei mokslinius tyrimus, susijusius su avarių rizika ir sauga mobilumo sistemose;
- d) prognozavimą ir inovacinių vidutinės trukmės bei ilgalaikio tvarumo politikų kūrimą;
- e) informacinės visuomenės klausimus (tokius kaip skaitmeninio turto valdymas ir apsauga bei visapusiškos galimybės dalyvauti informacinėje visuomenėje);
- f) kultūrinio paveldo apsaugą ir bendras saugojimo strategijas;
- g) pagerintą Europos statistikos kokybę, prieinamumą ir skleidimą.

B. *Moksliniai tyrimai, skirti naujoms ir išskylančioms mokslinėms bei technologinėms problemoms ir galimybėms tirti*

Šioje srityje vykdoma mokslinių tyrimų veikla siekia lanksčiai ir sparčiai atsilipti į pagrindinius nenumatomus įvykius, išskylančias mokslines ir technologines problemas bei galimybes, taip pat į mokslo ribose išskylančius poreikius, tiksliau sakant, multitematinėse ir tarpdalykinėse srityse.

Šiame kontekste bus vykdoma ši veikla:

- a) besikuriančių mokslo sričių ir ateities technologijų moksliniai tyrimai, kurie yra nesusiję ar besikertantys su teminių prioritetų sritimis, ypač transdalykinėse sferose, ir tai yra visiškai nauja bei atitinkamai siejasi su didele (technine) rizika. Tai bus prieinama naujiems moksliniams siekiams, išskylančioms pažinimo ribose ir technologinėse patirties srityse, turinčiose dideles galimybes pagrindiniam pramonės ir (arba) socialiniam poveikiui bei ilgalaikiam Europos mokslinių tyrimų pajėgumui vystyti;
- b) moksliniai tyrimai, skirti naujiems atradimams ar naujai nagrinėjamiems reiškiniams sparčiai įvertinti, galintys nustatyti išskylančias Europos visuomenei labai svarbias problemas ar riziką ir tinkamai į jas atsakyti;

Šioje srityje nustatant galimas mokslinių tyrimų temas ypatingas dėmesys bus kreipiamas į mokslo bendruomenės nuomonę ir sritis, kuriose Europos veikla yra tinkama atsižvelgiant į galimybę plėtoti strategines pozicijas moderniausiose mokslo srityse bei naujose rinkose arba numatyti pagrindines problemas, su kuriomis susiduria Europos visuomenė.

1.2.2. **Horizontalioji mokslinių tyrimų veikla, apimanti MVĮ**

Šia konkrečia Europos konkurencingumo ir verslo bei naujovių politikos rėmimo veikla siekiama padėti Europos MVĮ tradicinėse ar naujose srityse padidinti savo technologinį pajėgumą ir išvystyti gebėjimus veikti Europos bei tarptautiniu mastu.

Patarimų ir informacijos apie MVĮ dalyvavimo galimybes teikimas bus užtikrinamas Komisijos įsteiguose konsultavimo skyriuose ir pasinaudojant nacionaline informavimo centrų programa.

Papildant šią specifinę, MVĮ skirtą mokslinių tyrimų veiklą, MVĮ bus skatinamos dalyvauti visose šios programos srityse, ypač prioritetinėse teminėse srityse vykdomoje veikloje.

Veiksmai, kurie gali būti vykdomi visoje Bendrijos mokslinių tyrimų politikai priklausančioje mokslo ir technologijų sferoje, įgaus tokią formą:

a) Bendra tiriamoji veikla

RTD dalyvių vykdoma tiriamoji veikla, skirta tam tikram skaičiui MVĮ ir nagrinėjanti temas, kuriose šių įmonių interesai yra bendri. Šia veikla taip pat gali užsiimti inovacinės MVĮ, bendradarbiaudamos su mokslinių tyrimų centrais ir universitetais;

b) Kolektyvinė tiriamoji veikla

RTD atlikėjų vykdoma veikla, skirta pramonės asociacijoms ar grupėms, apimančioms visus pramonės sektorius, kai MVĮ yra žinomos Europos mastu, įskaitant rezultatų sklaidimą.

1.2.3. **Konkrečios priemonės tarptautiniam bendradarbiavimui remti**

Siekiant remti ryšius su užsieniu, įskaitant ir Bendrijos plėtros politiką, bus imamasi ypatingų priemonių, skirtų tarptautiam bendradarbiavimui mokslinių tyrimų srityje skatinti. Be šių konkrečių priemonių, teminių prioritetų srityse galės dalyvauti trečioji šalis. Bus įtrauktos šios trečiųjų šalių grupės:

- a) besivystančios šalys;
- b) Viduržemio jūros, tarp jų ir Vakarų Balkanų, šalys;
- c) Rusija ir naujos nepriklausomos valstybės (NNV), ypač įskaitant veiklą, vykdomą per Tarptautinę asociaciją bendradarbiavimui su mokslininkais iš NNV remti (INTAS).

Šioje veiklos kategorijoje mokslinių tyrimų prioritetai nustatomi pagal Bendrijos ir suinteresuotųjų šalių grupių savitarpiško bendradarbiavimo svarbą bei tikslus, taip pat jų specifinius ekonominius ir socialinius poreikius.

Siekiant palengvinti šių šalių įtraukimą, Komisijos viduje bus įkurtas atskiras informavimo centras, skirtas teikti informaciją apie tarptautinio bendradarbiavimo srityje vykdomą veiklą.

Šie veiksmai papildo tarptautinį mokslinių tyrimų bendradarbiavimą teminių prioritetų srityse.

1.3. **Nebranduolinė Jungtinio tyrimų centro (JTC) veikla**

Kadangi JTC paskirtis — teikti mokslinę ir technologinę paramą Bendrijos politikai, šis centras teiks nepriklausomą, užsakovo poreikis atitinkančią paramą formuluojant ir įgyvendinant Bendrijos politiką, įskaitant ir šios politikos įgyvendinimo kontrolę, jo kompetenciją atitinkančiose srityse.

Savo veiklą JTC vykdys glaudžiai bendradarbiaudamas ir kurdamas tinklus su mokslinėmis grupėmis, nacionalinėmis mokslo tyrimų organizacijomis, universitetais bei verslo įmonėmis Europoje. Jis turi teisę dalyvauti visoje pagal šią programą vykdomoje mokslinių tyrimų veikloje tuo pačiu pagrindu, kaip valstybės narėse įkurti subjektai. Ypatingas dėmesys bus kreipiamas į bendradarbiavimą su šalimis kandidatėmis.

Esminis JTC veiklos pagrindas bus įvairūs piliečių saugos aspektai, pvz., sveikata, aplinka ir kova su sukčiavimu.

Šioje srityje JTC vykdys toliau išvardytą veiklą:

1. JTC paskirtį atitinkančią veiklą. Ši veikla bus glaudžiai suderinta su užsakovo poreikiais. Šiame kontekste bus tam tikras lankstumas, iškilus netikėtiems mokslinių tyrimų poreikiams.

Tyrimai bus koncentruojami dviejose pagrindinėse srityse, susijusiose su dvejomis teminių prioritetų sritimis:

- a) maisto, cheminių produktų ir sveikatos, ypač kreipiant dėmesį į:

maisto saugą ir kokybę, ypač į kovą su smegenų kempinlige; genetiškai modifikuotus organizmus; cheminius produktus, įskaitant alternatyvių ne su gyvūnais atliekamų bandymų tvarkos įteisinimą; biomedicininį pritaikymą (konkrečiau sakant standartų nustatymą šioje srityje);

- b) aplinką ir subalansuotumą, ypač kreipiant dėmesį į:

klimato pasikeitimą (anglies ciklą, modeliavimą, įvairų poveikį) ir technologijas, skirtas subalansuotai plėtrai (atnaujinami energijos ištekliai, politikų integravimo priemonės); oro kokybės gerinimą, Europos aplinkos saugojimą; kontrolinių įvertinimo priemonių ir tinklų plėtrą; techninę pagalbą siekiant GMES tikslų.

2. Horizontalioji veikla srityse, kuriose JTC turi specifinę kompetenciją:

- a) technologijų numatymas: technologinio ir ekonominio numatymo darbas, paremtas Europos tinklų veikla;
- b) kontrolinė medžiaga ir matavimo priemonės: Bendrijos standartų biuras (BCR) ir patvirtinta kontrolinė medžiaga; cheminių ir fizikinių įvertinimo metodų apibūdinimas ir įteisinimas;
- c) piliečių sauga ir kova su sukčiavimu: pėstininkų minų aptikimas; gamtinio ir technologinio pavojaus prevencija; tinklai kibernetinei saugai remti; sukčiavimo kontrolės metodika.

II. EUROPOS MOKSLINIŲ TYRIMŲ SRITIES FORMAVIMAS

2.1. Moksliniai tyrimai ir naujovės

Tikslas

Šia veikla siekiama skatinti technologijos naujoves, mokslinių tyrimų rezultatų naudojimą, žinių ir technologijų perdavimą bei technologijų įmonių kūrimą Bendrijoje ir visuose jos regionuose, ypač mažiau išvystytose srityse. Naujovių įdiegimas taip pat yra vienas iš svarbiausių šios programos įgyvendinimo elementų.

Pastangų pagrindimas ir Europos pridėtinė vertė

Palyginti menkas Europos gebėjimas mokslinių tyrimų bei technologinių ir mokslinių laimėjimų rezultatus paversti pramonine, ekonomine ir komercine sėkme yra viena iš didžiausių silpnųjų. Veiksmai, skirti verslo naujovėms skatinti Europos lygiu, gali padėti pakelti visos Europos veiklos lygį ir padidinti Europos pajėgumą šioje srityje, padedant verslo įmonių ir novatorių pastangoms veikti Europos mastu ir tarptautinėse rinkose bei visuose Sąjungos regionuose, perteikiant tarpininkams patirtį ir žinias, įgytas kituose regionuose įgyvendinus šio lygio iniciatyvas.

Numatyti veiksmai

Šioje srityje vykdoma veikla papildys veiklą, susijusią su naujovėmis, ir vykdomą pagal I antraštinę dalį.

Šiais veiksmais bus teikiama bendroji parama naujovėms ir papildoma nacionalinė bei regioninė veikla siekiant padidinti pastangų sąsają šioje srityje. Jais bus remiama ši veikla:

- a) tarpininkų ir vartotojų įtraukimas į Europos naujovių sistemą ir analizė bei tyrimai, atliekami siekiant skatinti pasikeitimą patirtimi ir įgūdžiais bei geriau įtraukti vartotojus į naujovių diegimą;
- b) veiksmai, skatinantys tarpregioninį bendradarbiavimą diegiant naujoves ir remiantys technologijų įmonių kūrimą, taip pat skirti regioninėms ir tarpregioninėms strategijoms šioje srityje remti, įskaitant prisijungusias šalis;

- c) veiksmai, skirti naujoms priemonėms ir metodams, susijusiems su technologinėmis naujovėmis, ypač skirtomis svarbiems naujovių įdiegimo momentams, išbandyti;
- d) informacijos paslaugų ir ypač elektroninių paslaugų, tokių kaip CORDIS, bei pagalbos paslaugų, susijusių su naujovėmis (technologijų perdavimo, intelektinės nuosavybės apsaugos, priėjimo prie rizikos kapitalo) steigimas ir sujungimas; tarp jų ir naujovių perdavimo centrų veikla;
- e) veikla, susijusi su ekonominėmis ir technologinėmis žiniomis bei informacija (technologijos naujovių, pritaikymo ir rinkų analizė bei informacijos, galinčios padėti mokslo darbuotojams, verslininkams, ypač MVĮ, ir investuotojams priimti sprendimus, apdorojimas ir sklaidymas);
- f) pagal Bendrijos mokslinių tyrimų projektus vykdomos inovacinės veiklos analizė ir įvertinimas bei pamokų, kuria galima gauti iš naujovių politikos, išnaudojimas.

Kai kurie iš šių veiksmų bus vykdomi kartu su Europos investicijų banko (EIB) veikla (ypač su Europos investicijų fondu (EIF)) pagal jo „Naujovės 2000 iniciatyvą“ bei derinantis su per struktūrinius fondus gautomis priemonėmis.

2.2. Žmogiškieji ištekliai ir mobilumas

Tikslas

Šioje srityje vykdoma veikla siekiama padėti visuose Bendrijos regionuose plėtoti gausius pasaulinio lygio žmogiškuosius išteklius skatinant tarptautinį mobilumą mokymo tikslais, kompetencijos kėlimui ar žinių perdavimui, ypač tarp įvairių sektorių; remiant kompetencijos tobulinimą; ir padedant Europai tapti patrauklesnę trečiųjų šalių mokslo darbuotojams. Tai turi būti daroma turint tikslą kuo geriausiai išnaudoti visų gyventojų sektorių, ypač moterų ir jaunųjų mokslo darbuotojų, teikiamas galimybes, dėl to imantis atitinkamų priemonių, įskaitant ir tas, kurių imamasi kuriant sąveikas Europos aukštojo mokslo srityje.

Pastangų pagrindimas ir Europos pridėtinė vertė

Tarptautinio mobilumo skatinimas yra paprasta, ypač veiksminga ir galinga priemonė visai Europos kompetencijai padidinti bei paskleisti įvairiuose Sąjungos regionuose. Tai sudaro galimybes ženkliai pagerinti mokslo darbuotojų mokymo kokybę, skatina žinių platinimą ir naudojimą bei padeda įsteigti pasaulinio lygio kompetencijos centrus, patrauklius visoje Europoje. Sąjungos lygio veikla šioje srityje (kaip žmogiškųjų išteklių bendrai), skatinanti kritinės masės sukaupimą, neišvengiamai turės pagrindinę įtaką.

Bus kreipiamas dėmesys į moterų dalyvavimą visoje veikloje ir atitinkamas priemones, skirtas kuo labiau subalansuotam moterų ir vyrų, dirbančių mokslinių tyrimų srityje, santykiui skatinti; asmenines aplinkybes, susijusias su judėjimu, ypač atsižvelgiant į šeimą, profesinės karjeros kėlimą ir kalbas; mokslinių tyrimų veiklos plėtojimą mažiau privilegijuotuose Sąjungos regionuose ir asocijuotose šalyse bei į didesnio ir veiksmingesnio bendradarbiavimo tarp mokslinių tyrimų disciplinų bei tarp universitetų ir pramonės, įskaitant ir MVĮ, poreikį.

Bendradarbiaujant su atitinkama nacionaline ir Bendrijos veikla, dėmesys bus kreipiamas į praktinės paramos teikimą užsienio mokslo darbuotojams su jų judėjimu susijusiais klausimais (teisinais, administraciniais, šeimos ar kultūriniais).

Numatyti veiksmai

Ši veikla, kuri bus vykdoma visoje mokslo ir technologijų sferoje, įgaus ypač tokias formas:

- a) paramos priemonės universitetams, mokslinių tyrimų centrams, įmonėms, tarp jų ypač MVĮ ir tinklams, Europos ir trečiųjų šalių mokslo darbuotojų priėmimui, įskaitant doktorantų mokymą. Šie veiksmai galėtų apimti ilgalaikių mokymo tinklų kūrimą ir judėjimo tarp įvairių sektorių skatinimą;

- b) individuali parama mokslo darbuotojams, išvykstantiems į kitą Europos ar trečiąją šalį, ir aukščiausios klasės trečiųjų šalių mokslo darbuotojams, norintiems atvykti į Europą. Ši parama užtikrins pakankamai ilgą mokymosi laikotarpį ir bus teikiama mokslo darbuotojams, turintiems mažiausiai ketverių metų mokslo tiriamojo darbo patirtį, tuo pačiu kreipiant dėmesį į mokymo poreikius mokslinių tyrimų valdyme;
- c) finansinė pagalba nacionalinėms ar regioninėms mokslo darbuotojų mobilumo rėmimo programoms, kuriose gali dalyvauti kitų Europos šalių mokslo darbuotojai;
- d) parama kuriant ir plėtojant Europos mokslinių tyrimų grupes, kai manoma, kad jos turi galimybių pasiekti aukštą kompetencijos lygį, tiksliau sakant moderniausiai ar tarpdalykinei mokslinių tyrimų veiklai, kai tokia parama gali padidinti nacionalinių priemonių pridėjamąją vertę;
- e) moksliniai apdovanojimai už kompetentingą darbą, atliktą mokslo darbuotojo, kuriam buvo suteikta Sąjungos parama mobilumui;

Bus nustatomi mechanizmai, palengvinantys mokslo darbuotojų grįžimą į savo kilmės regionus ar šalis bei jų profesinę reintegraciją.

Bus užtikrinamos pastangos, skirtos vienodam lyčių atstovavimui numatytoje veikloje pasiekti.

2.3. Mokslinių tyrimų infrastruktūros

Tikslas

Šioje srityje vykdoma veikla siekiama padėti įkurti aukščiausio lygio mokslinių tyrimų infrastruktūrų organizaciją ir skatinti jų optimalų išnaudojimą Europos mastu.

Pastangų pagrindimas ir Europos pridėtinė vertė

Į mokslinių tyrimų infrastruktūras atsižvelgiančio Europos požiūrio plėtra ir veikla šioje srityje Sąjungos mastu gali reikšmingai prisidėti prie Europos mokslinių tyrimų potencialo padidinimo bei jo panaudojimo: padedant užtikrinti platesnį priėjimą prie įvairių valstybių narių infrastruktūrų bei didinant galimybes vietoje; remiant infrastruktūrų, užtikrinančių paslaugas Europos lygiu, plėtrą ar įkūrimą, taip pat optimalius statybos sprendimus Europoje bei regioninį ir tarpregioninį technologijų tobulinimą.

Ši veikla bus vykdoma visoje mokslo ir technologijų sferoje, tarp jų ir teminių prioritetų srityse.

Numatyti veiksmai

- a) tarptautinių galimybių naudotis mokslinių tyrimų infrastruktūromis sudarymas;
- b) integruotos veiklos įgyvendinimas, naudojantis europinio masto infrastruktūromis ar infrastruktūrų konsorciumais, sudarant galimybes užtikrinti paslaugas Europos lygiu ir galbūt apimant, papildant tarptautinį priėjimą, bendradarbiavimo tinklų įsteigimą ir naudojimą bei jungtinių mokslinių tyrimų projektų vykdymą; minėtų infrastruktūrų veiklos lygio kėlimas;
- c) aukšto pajėgumo ir spartos Europos ryšių infrastruktūra (galbūt pagrįsta GRID tipo struktūromis), besiremianti *Géant* projekto pasiekimais bei elektroninės leidybos paslaugomis;
- d) ekonominio techninio pagrindimo ir paruošiamųjų darbų naujoms europinio lygio infrastruktūroms kurti atlikimas, atsižvelgiant į visus potencialių vartotojų poreikius bei sistemingai tiriant pagalbos galimybes šioms infrastruktūroms finansuoti, pvz., iš EIB ar struktūrinių fondų;
- e) Europos infrastruktūrų optimizavimas tinkamai pagrįstais atvejais teikiant nedidelę paramą, skirtą plėtoti ribotą skaičių naujų infrastruktūrų projektų, kai tokia parama galėtų turėti lemiamą spartinantį poveikį Europos pridėtinėi vertei padidinti. Finansuojant šias infrastruktūras tokia parama, reikiamai atsižvelgiant į valstybės narės nuomonę, galėtų papildyti iš EIB ar struktūrinių fondų gaunamą pagalbą.

2.4. Mokslas ir visuomenė

Tikslas

Šioje srityje vykdoma veikla siekiama paskatinti harmoningų ryšių tarp mokslo ir visuomenės plėtojamą bei praskinti kelią naujovėms Europoje, taip pat prisidėti prie mokslininkų kritiško mąstymo ir reagavimo į visuomenės interesus dėl naujų santykių bei kompetentingo dialogo tarp mokslo darbuotojų, verslininkų, sprendimus priimančių politikų ir piliečių kūrimo. Šios srities veikla yra su politika susijusios mokslo ir visuomenės iniciatyvos, o mokslo tiriamoji veikla pagal teminius prioritetus, ypač pagal septintąjį prioritetą, apima su piliečiais ir valdymu susijusius mokslinius tyrimus apskritai.

Pastangų pagrindimas ir Europos pridėtinė vertė

Į mokslo (visuomenės) klausimus turi būti kreipiamas dėmesys Europos lygiu dėl jų aiškaus europinio masto. Tai susiję su tuo, kad labai dažnai jie iškyta Europos mastu (kaip rodo maisto saugos problemos), gebėjimo pasinaudoti dažnai įvairiose šalyse įgyta papildoma patirtimi bei žiniomis svarba bei poreikiu atsižvelgti į požiūrių į jas įvairovę, ir tai atspindi Europos kultūrinę įvairovę.

Numatyti veiksmai

Šioje srityje vykdoma veikla visoje mokslo ir technologijų sferoje ypač kreips dėmesį į šias temas:

- a) mokslinių tyrimų priartinimas prie visuomenės: mokslas ir valdymas; moksliniai patarimai; visuomenės įtraukimas į mokslinius tyrimus; numatymas;
- b) atsakingas naudojimas moksline ir technine pažanga, laikantis pagrindinių etikos vertybių: įvertinimas, valdymas ir pranešimas apie neaiškumus bei riziką; ekspertizė; geriausios patirties analizė ir rėmimas, pritaikant atsargumo principą įvairiose politikos priėmimo srityse; Europos standartų sistema; etikos moksliniai tyrimai mokslo, technologijų tobulinimo ir jų pritaikymo atžvilgiu;
- c) mokslo ir visuomenės dialogo pagerinimas: naujos dialogo formos dalyvaujant susijusiems tarpininkams; piliečių mokslo žinios; sąmoningumo skatinimas; jaunų žmonių skatinimas siekti mokslininko karjeros; iniciatyvos, turinčios tikslą visais lygiais remti moterų vaidmenį ir vietą moksle ir moksliniuose tyrimuose.

Šiais veiksmais bus remiamas:

- a) tinklų kūrimas ir struktūrinių ryšių įdiegimas tarp institucijų ir veiklos, svarbios nacionaliniu, regioniniu bei Europiniu lygiu, ypač naudojant informacinės visuomenės technologijas;
- b) pasikeitimas gerąją patirtimi ir įgūdžiais;
- c) konkrečių mokslinių tyrimų atlikimas;
- d) vertos dėmesio sąmoningumą keliančios iniciatyvos, tokios kaip apdovanojimai bei konkursai;
- e) įvairių temų duomenų ir informacijos bazių kūrimas bei tyrimų, ypač statistinių bei metodologinių, vykdymas.

III. EUROPOS MOKSLINIŲ TYRIMŲ SRITIES PAGRINDŲ STIPRINIMAS

Tikslas

Pagal šią antraštinę dalį vykdoma veikla siekiama padidinti koordinavimą bei paremti nuoseklią mokslinių tyrimų ir naujųjų skatinimo politikos bei veiklos plėtrą Europoje.

Pastangų pagrindimas ir Europos pridėtinė vertė

Norint sukurti Europos mokslinių tyrimų sritį pirmiausia reikia pagerinti mokslinių tyrimų ir inovacijų sąsają bei koordinavimo veiklą ir politiką, vykdomas nacionaliniu, regioniniu ir Europos lygiu. Bendrijos veiksmai gali paremti pastangas siekiant šio tikslo, taip pat gali padėti informacijos, žinių ir analizės pagrindus, kurie yra esminiai, siekiant sėkmingai užbaigti šį projektą.

Numatyti veiksmai

A. Koordinavimo veikla, taikant „nuo apačios iki viršaus“ metodą, bus vykdoma visoje mokslo ir technologijų sferoje šiose srityse:

- a) sveikatos apsaugos: pagrindinių gyventojų grupių sveikata; pagrindinės ligos ir sutrikimai (pvz., vėžys, diabetas ir su diabetu susijusios ligos, degeneracinės nervų sistemos, psichinės, širdies ir kraujagyslių ligos, hepatitas, alergijos, regėjimo sutrikimai), retosios ligos, alternatyvioji ir netradicinė medicina bei pagrindinės su skurdu susijusios ligos besivystančiose šalyse; susijusi veikla bus įgyvendinama, pavyzdžiui, koordinuojant mokslinius ir lyginamuosius tyrimus, plėtojant Europos duomenų bazes ir tarpdalykinius tinklus, keičiantis klinikoje praktika ir koordinuojant klinikinius bandymus;
- b) biotechnologijos: pritaikymas ne maisto ir sveikatos srityje;
- c) aplinkos: miesto aplinka (įskaitant subalansuotą miestų plėtrą ir kultūrinį paveldą); jūrų aplinka ir sausumos (dirvožemio) valdymas; seisminiai pavojai;
- d) energetikos: naujos kartos elektrinės („beveik nulinis skleidimas“), energijos kaupimas, perdavimas ir paskirstymas.

Šiais veiksmais bus gerinama Europoje vykdomų mokslinių tyrimų koordinavimo veikla ir nacionaliniu, ir Europos lygiu, finansiškai remiant:

- a) abipusį nacionalinių ir regioninių programų atvėrimą;
- b) nacionaliniu ir regioniniu lygiu vykdomų mokslinių tyrimų tinklų kūrimo veiklą;
- c) Europos bendradarbiavimo mokslo ir technologinių mokslinių tyrimų srityje (Europos mokslinis ir techninis bendradarbiavimas (COST)) administravimo ir koordinavimo veiklą;
- d) mokslo ir technologijų koordinavimo veiklą, vykdomą kitose Europos bendradarbiavimo struktūrose, ypač Europos mokslo fonde;
- e) specializuotų Europos mokslinio bendradarbiavimo organizacijų, tokių kaip CERN, EMBL, ESO, ENO ir EKA ⁽¹⁾, bendradarbiavimą ir bendras iniciatyvas.

Šie veiksmai bus įgyvendinami bendrame pastangų, kurių imamasi visai Europos mokslinio ir technologinio bendradarbiavimo veiklai optimizuoti, kontekste bei užtikrins, kad įvairūs šio bendradarbiavimo komponentai, įskaitant COST ir *Eureka*, papildo vieni kitus.

B. Nuoseklios Europos mokslinių tyrimų ir naujovių politikos plėtros rėmimas:

- a) analizių, tyrimų ir darbų, susijusių su moksliniu ir technologiniu numatymu, statistika ir rodikliais vykdymas;
- b) specializuotų darbo grupių ir forumų, skirtų veikti kartu ir politinėms diskusijoms, įkūrimas ir jų veiklos rėmimas;
- c) veiklos, atliekamos mokslinių tyrimų ir naujovių politikos gairėms nacionaliniu, regioniniu ir Europos lygiu nustatyti, rėmimas;
- d) darbų, atliekamų Europos mokslinei ir technologinei kompetencijai žemėlapyje pažymėti, rėmimas;
- e) parama veiklai, kurios reikia Europos mokslinių tyrimų ir naujovių kontrolės bei administravimo aplinkai pagerinti.

⁽¹⁾ CERN: Europos branduolinių tyrimų organizacija; EMBL: Europos molekulinės biologijos laboratorija; ESO: Europos pietų observatorija; ENO: Europos vakarų observatorija; EKA: Europos kosmoso agentūra.

II PRIEDAS

MAKSIMALI BENDROJI SUMA, ATITINKAMOS DALYS IR PASKIRSTYMAS

Maksimali bendroji finansinė suma ir atitinkamos dalys, skiriamos 164 Sutarties straipsnyje nurodytai įvairiai veiklai:

	(milijonai eurų)
Pirmoji veiklos sritis ⁽¹⁾	13 800
Antroji veiklos sritis ⁽²⁾	600
Trečioji veiklos sritis ⁽³⁾	290
Ketvirtoji veiklos sritis ⁽⁴⁾	1 580
Maksimali bendroji suma	16 270

⁽¹⁾ Apima veiklą, vykdomą pagal antraštinę dalį „Bendrijos mokslinių tyrimų integravimas ir stiprinimas“, išskyrus tarptautinio bendradarbiavimo veiklą; mokslinių tyrimų infrastruktūrą, taip pat temą „Mokslas ir visuomenė“, vykdomą pagal antraštinę dalį „Europos mokslinių tyrimų srities formavimas“.

⁽²⁾ Apima tarptautinio bendradarbiavimo veiklą, vykdomą pagal antraštinę dalį „Bendrijos mokslinių tyrimų integravimas ir stiprinimas“, teminių prioritetų srityse ir pagal antraštinę dalį „Konkreti veikla, apimanti platesnę mokslinių tyrimų sritį“.

⁽³⁾ Apima konkrečią temą „Moksliniai tyrimai ir naujovės“ veiklą, vykdomą pagal antraštinę dalį „Europos mokslinių tyrimų srities formavimas“, ir inovacinę veiklą, vykdomą pagal antraštinę dalį „Bendrijos mokslinių tyrimų integravimas ir stiprinimas“.

⁽⁴⁾ Apima veiklą, susijusią su žmogiškaisiais ištekliais ir mobilumu, vykdomą pagal antraštinę dalį „Europos mokslinių tyrimų srities formavimas“.

Pagal toliau išvardytas antraštines dalis bus vykdoma ši veikla (nurodytas lėšų paskirstymas):

			(milijonai eurų)
1. Bendrijos mokslinių tyrimų integravimas ir stiprinimas			13 345
Teminiai prioritetai ⁽¹⁾		11 285	
Gyvosios gamtos mokslai, genomika ir biotechnologija sveikatos apsaugai ⁽²⁾	2 255		
= Pažangioji genomika ir jos pritaikymas sveikatai	1 100		
= Kova su pagrindinėmis ligomis	1 155		
Informacinės visuomenės technologijos ⁽³⁾	3 625		
Nanotechnologijos ir nanomokslai, naujų galimybių daugiafunkcinės medžiagos ir nauji gamybos būdai bei prietaisai	1 300		
Aeronautika ir erdvės tyrimai	1 075		
Maisto kokybė ir sauga	685		
Subalansuota plėtra, globaliniai pokyčiai ir ekosistemos	2 120		
= Subalansuotos energetinės sistemos	810		
= Subalansuotas sausumos transportas	610		
= Globaliniai pokyčiai ir ekosistemos	700		
Piliečiai ir valdymas žinių visuomenėje	225		

⁽¹⁾ Iš jų mažiausiai 15 % skiriama MVI.

⁽²⁾ Tarp jų iki 400 milijonų eurų skiriama su vėžiu susijusiems tyrimams.

⁽³⁾ Tarp jų iki 100 milijonų eurų skiriama tolesnei *Géant* ir GRID plėtrai.

Konkreči veikla, apimanti platesnę mokslinių tyrimų sritį		1 300	
Parama politikai ir mokslinių bei technologinių poreikių numatymas	555		
Horizontalioji mokslinių tyrimų veikla, apimanti MVĮ	430		
Specifinės tarptautinio bendradarbiavimo rėmimo priemonės	315		
Nebranduolinė Jungtinio mokslinių tyrimų centro veikla		760	
2. Europos mokslinių tyrimų srities formavimas			2 605
Moksliniai tyrimai ir naujovės	290		
Žmogiškieji ištekliai	1 580		
Mokslinių tyrimų infrastruktūra ⁽¹⁾	655		
Mokslas ir visuomenė	80		
3. Europos mokslinių tyrimų srities pagrindų stiprinimas			320
Parama veiklos koordinavimui	270		
Parama nuosekliai politikų plėtrai	50		
IŠ VISO			16 270

⁽¹⁾ 315 milijonų eurų suma bus skiriama specifinėms priemonėms, remiančioms tarptautinį bendradarbiavimą su besivystančiomis šalimis, Viduržemio jūros šalimis, tarp jų ir Vakarų balkanais, Rusija ir naujomis nepriklausomomis valstybėmis (NNV), finansuoti. Kiti 285 milijonai eurų yra skirti trečiųjų šalių organizacijų dalyvavimui „Teminiuose prioritetuose“ ir „Konkrečioje veikloje, apimančioje platesnę mokslinių tyrimų sritį“ finansuoti, taip sudarant visą 600 milijonų eurų sumą, skirtą tarptautiniam bendradarbiavimui. Papildomos lėšos bus gaunamos pagal 2.2 skirsnį „Žmogiškieji ištekliai ir mobilumas“ mokslininkų rengimui, skirtam Europos trečiųjų šalių mokslo darbuotojams, finansuoti.

⁽²⁾ Tarp jų iki 200 milijonų eurų skiriama tolesnei *Géant* ir GRID plėtrai.

III PRIEDAS

INSTRUMENTAI IR FINANSINĖS BENDRIJOS DALYVAVIMO TAISYKLĖS

Bendrija finansiškai prisidės prie šios programos mokslo tyrimų ir technologijų plėtros veiklos, tarp jų ir demonstracinės, vykdomos pagal konkrečias programas ir laikantis dalyvavimo taisyklių.

Ši veikla, sujungianti naujovių skatinimo priemones, bus įgyvendinama toliau apibūdinamais instrumentais ir vadinama „netiesioginiais RTD veiksmais“, prie kurių Bendrija prisidės finansiškai. Be to, Bendrija imsis veiklos, kurią įgyvendina JTC, vadinamos „tiesioginiais veiksmais“.

1. INSTRUMENTAI

Į v a d a s

Veiksmus įgyvendinantis instrumentas turi atitikti pasirinktų mokslinių tyrimų veiklos taikymo sritį ir tikslus bei atitinkamai atsižvelgti į mokslo bendruomenės nuomonę. Todėl veiksmo mastas gali kisti jo apimamos temos ir subjekto atžvilgiu bei priklausyti nuo kritinės kompetencijos masės, būtinos Europos pridėtinei vertei pasiekti bei laukiamiems rezultatams gauti. Kai kuriais atvejais to galima pasiekti sutelkiant veiksmus, skirtus įvairiems vieno ir to paties tikslo aspektams.

Visi instrumentai turėtų atitinkamai apimti to paties lygio universitetus ar aukštojo mokslo įstaigas, mokslo organizacijas ir pramonę, tarp jų ir MVĮ. Jais galėtų būti vykdoma veikla, susijusi su žinių sklaidimu, perdavimu ir naudojimu, taip pat su nagrinėjamų technologijų ir veiksmų, apimančių jų sėkmingą įgyvendinimą, poveikio ekonominiam ir socialiniam gyvenimui analize ir įvertinimu.

Dažniausiai atrenkant veiksmus bus remiamasi atviru kvietimu teikti pasiūlymus ir nepriklausoma nuodugnia peržiūra, išskyrus tinkamai pateisintus atvejus. Visa mokslinių tyrimų veikla bus reguliariai tikrinama, ir tai ypač apims mokslinės kompetencijos kontrolę. Bus skatinamas MVĮ, tarp jų MVĮ ir mažesnių subjektų grupių, dalyvavimas.

Kalbant apie mokslinius tyrimus teminių prioritetų srityse (pagal I antraštinę dalį, kaip nustatyta I priede):

- naujųjų instrumentų (integruotų projektų ir kompetencijos tinklų) svarba yra pripažįstama kaip bendra prioritetinga priemonė kritinės masės, valdymo supaprastinimo ir Europos pridėtinės vertės, prie kurios prisidėjo Bendrijos moksliniai tyrimai pagal tai, ko jau yra imtasi nacionaliniu lygiu bei mokslinių pajėgumų integracijos tikslams pasiekti. Tačiau projekto dydis nėra vertinimo pagrindas, todėl galimybė naudotis naujais instrumentais yra užtikrinama MVĮ bei kitiems mažiems subjektams,
- naujieji instrumentai kiekvienoje temoje bus naudojami nuo šios programos pradžios ir, kai manoma, jog reikia, kaip prioritetinga priemonė, tuo pačiu toliau įgyvendinant konkrečius tikslinius mokslinių tyrimų projektus ir koordinavimo veiklą,
- 2004 metais nepriklausomi ekspertai įvertins kiekvieno iš šių trijų instrumentų veiksmingumą vykdant šią programą.

Moksliniai tyrimai srityse, susijusiose su I antraštine dalimi „Konkreti veikla, apimanti platesnę mokslinių tyrimų sritį“, bus vykdomi pagal konkrečius tikslinius mokslinių tyrimų projektus ir konkrečius mokslinių tyrimo projektus, skirtus MVĮ. Tačiau kompetencijos tinklai ir integruoti projektai gali būti naudojami atskirais tinkamai pateisintais atvejais, kai šiomis priemonėmis galima geriau pasiekti nagrinėjamus tikslus.

Veiksmai, susiję su II (Europos mokslinių tyrimų srities formavimas) ir III (Europos mokslinių tyrimų srities pagrindų stiprinimas) antraštinėmis dalimis, bus vykdomi pagal konkrečius tikslinius mokslinių tyrimų ir naujovių projektus, bendras infrastruktūros iniciatyvas bei veiklą, skatinančią žmogiškuosius išteklius ir mobilumą.

Be to, pagal Sutarties 169 straipsnį, įgyvendinant šią programą gali būti taikomi konkretūs paramos, koordinavimo veiksmai bei Bendrijos dalyvavimas programose, kurių imasi kelios valstybės narės.

1.1. Kompetencijos tinklai

Kompetencijos tinklų tikslas — stiprinti ir plėtoti Bendrijos mokslinę ir technologinę kompetenciją Europos lygiu, integruojant dabartiniu metu esančius ar besiformuojančius mokslo pajėgumus ir nacionaliniu, ir regioniniu lygiu. Kiekvienas tinklas sieks pažangos konkrečioje mokslo srityje, kaupdamas kritinę kompetencijos masę. Jie skatins universitetų, mokslo tyrimo centrų, įmonių, tarp jų ir MVL, mokslo ir technologijų organizacijų kompetencijos pajėgumų bendradarbiavimą. Nagrinėjama veikla bus nukreipta į ilgalaikius, dayiadalykinius tikslus, o ne į iš anksto nustatytus rezultatus produktų, procesų ar paslaugų srityse.

Kompetencijos tinklą įgyvendins jungtinė veiklos, apimančios kai kurias, o tam tikrais atvejais visus mokslo pajėgumus, programa ir dalyvių susijusioje srityje veikla, kad būtų pasiekta kritinė kompetencijos masė ir Europos pridėtinė vertė. Jungtinė veiklos programa galėtų siekti įkurti nuolatinį virtualųjį kompetencijos centrą, galintį turėti įtakos plėtojant reikiamas priemones, skirtas ilgalaikiai mokslo pajėgumų integracijai pasiekti.

Jungtinė veiklos programa būtinai apims integravimo veiklą bei veiksmus, susijusius su kompetencijos skleidimu ir rezultatų platinimu už tinklo.

Priklausomai nuo konkrečiose programose nurodytų sąlygų ir dalyvavimo taisyklių kompetencijos tinklai turės didelį valdymo savarankiškumą, tam tikrais atvejais įskaitant galimybę adaptuoti tinklo struktūrą ir jungtinės programos veiklos turinį.

1.2. Integruotieji projektai

Integruotieji projektai yra kuriami tam, kad suteiktų Bendrijos konkurencingumui padidintą impulsą ar atkreiptų dėmesį į pagrindinius socialinius poreikius, mobilizuodami kritinę mokslo ir technologijų plėtros išteklių bei kompetencijos masę. Kiekvienas integruotasis projektas turėtų turėti aiškiai apibrėžtus mokslinius ir technologinius tikslus bei siekti įgyti konkrečių rezultatų, pritaikomų, pavyzdžiui, produktams, technologiniams procesams ar paslaugoms. Turėdami šiuos tikslus jie gali apimti daugiau ilgalaikių ar „rizikingų“ mokslinių tyrimų.

Integruotieji projektai turėtų būti sudaryti iš kelių susijusių sudėtinių veiksmų, galinčių įvairuoti dydžiu ir sudėtimi priklausomai nuo darbų pobūdžio, ir nagrinėjančių skirtingus mokslinių tyrimų, būtinų visiems bendriesiems tikslams pasiekti, aspektus bei formuojančių susietą visumą ir įgyvendinamą glaudžiai koordinuojant.

Veikla, vykdoma kaip integruotojo projekto dalis, turėtų apimti mokslo ir, atitinkamai, technologijų plėtrą bei (arba) demonstravimo veiklą, žinių valdymo ir naudojimo veiklą, skirtą naujovėms skatinti, bei visą kitą veiklą, tiesiogiai susijusią su integruotojo projekto tikslais.

Priklausomai nuo konkrečiose programose nurodytų sąlygų ir dalyvavimo taisyklių, integruotieji projektai turės didelį valdymo savarankiškumą, tam tikrais atvejais įskaitant galimybę adaptuoti partnerystę ir projekto turinį. Jie bus vykdomi remiantis bendraisiais finansiniais planais, pirmenybę teikiant ženkliam valstybinio ir privataus sektoriaus finansavimo telkimui, įskaitant tokias finansavimo ar bendradarbiavimo programas kaip *Eureka*, EIB ir EIF.

1.3. Konkretūs tiksliniai mokslinių tyrimų ir naujovių projektai

Konkretūs tiksliniai mokslinių tyrimų projektai sieks pagerinti Europos konkurencingumą. Jie turėtų būti aiškiai sutelkti ir įgaus vieną iš toliau nurodytų formų arba bus šių dviejų formų derinys:

- a) mokslo ir technologijų plėtros projektas sukurtas tam, kad būtų įgyta naujų žinių, kurios galėtų būti panaudotos žymiai pagerinti esamus arba sukurti naujus produktus, technologinius procesus ar paslaugas arba atitiktų kitas visuomenės ir Bendrijos politikas;
- b) demonstracinės veiklos projektas sukurtas tam, kad įrodytų naujų technologijų, turinčių potencialų ekonominį pranašumą, bet negalinčių būti tiesioginiu pelno šaltiniu, reikalingumą.

Konkretūs tiksliniai projektai kuriami tam, kad patikrintų, įteisintų ir paskleistų naujas naujovių įdiegimo koncepcijas ir metodus Europos lygiu.

1.4. **Konkretūs mokslinių tyrimų projektai, skirti MVĮ**

Konkretūs mokslinių tyrimų projektai, skirti MVĮ gali turėti vieną iš toliau pateiktų formų:

- a) bendrieji mokslinių tyrimų projektai, vykdomi tam tikram MVĮ skaičiui ir nagrinėjantys temas, kuriose šių įmonių interesai yra bendri;
- b) kolektyviniai mokslinių tyrimų projektai, vykdomi pramonės asociacijoms ar grupėms, apimančioms visus pramonės sektorius, kai MVĮ yra gerai žinomos.

1.5. **Veiksmai, skirti žmogiškiesiems ištekliams ir mobilumui skatinti bei plėtoti**

Veiksmai, skirti žmogiškiesiems ištekliams ir mobilumui skatinti bei plėtoti bus nukreipti į mokymą, kompetencijos plėtojimą ar žinių perdavimą. Jie remia veiklą, kurią vykdo fiziniai asmenys, vadovaujantys struktūras, tarp jų ir mokymo tinklai, taip pat Europos mokslininkų grupės.

1.6. **Koordinavimo veiksmai**

Koordinavimo veiksmais siekiama skatinti ir remti koordinuotas grupės mokslinių tyrimų vykdytojų ir naujovių diegėjų, norinčių pagerinti integraciją, iniciatyvas. Jie apims tokią veiklą kaip konferencijų, susitikimų, studijų vykdymo, pasikeitimo darbuotojais, pasikeitimo gerąja patirtimi ir jos skleidimo organizavimą, kuriant informavimo sistemas ir ekspertų grupes bei gali, kai būtina, remti jungtinių ir bendrų iniciatyvų nustatymą, organizavimą bei valdymą.

1.7. **Konkrečios paramos veiksmai**

Konkrečios paramos veiksmai papildys šios programos įgyvendinimą ir gali padėti ruošiantis būsimai Bendrijos mokslo ir technologijų plėtros politikos veiklai, įskaitant ir kontrolės bei įvertinimo veiklą. Ypač jie apims seminarus, konferencijas, tyrimus ir analizes, aukšto lygio mokslinius apdovanojimus bei konkursus, darbo ir ekspertų grupes, eksploatacinę paramą bei skleidimo, informacijos ir ryšių veiklą arba šių veiklų derinius, atitinkančius kiekvieną atvejį. Jie taip pat gali apimti veiksmus, remiančius mokslinių tyrimų infrastruktūrą, susijusią, pavyzdžiui, su tarptautiniu priėjimu ar paruošiamuoju techniniu darbu (įskaitant ekonominę techninį pagrindimą) ir naujos infrastruktūros kūrimu.

Konkrečios paramos veiksmai taip pat bus įgyvendinami tam, kad pagyvintų, skatintų ir palengvintų MVĮ, mažų mokslo tyrimų grupių, naujai įkurtų ir nuošalių mokslo tyrimo centrų, taip pat tokių organizacijų iš šalių kandidačių dalyvavimą teminėse prioritetinėse srityse, ypač naudojantis kompetencijos tinklais ir integruotais projektais. Šių veiksmų įgyvendinimas priklausys nuo konkrečių informacijos ir paramos struktūrų, įskaitant nacionalinių informacijos centrų tinklus, įkurtus valstybių narių ir asocijuotų šalių vietiniu, regioniniu ir nacionaliniu lygiu bei sieks užtikrinti sklandų perėjimą iš penktosios pamatinės programos į šeštąją.

1.8. **Integruotos infrastruktūrų iniciatyvos**

Integruotos infrastruktūrų iniciatyvos vienoje veikloje turėtų suderinti keletą veiksmų, kurie yra pagrindiniai stiprinant ir plėtojant mokslinių tyrimų infrastruktūras, kad paslaugas būtų galima teikti europiniu lygiu. Tuo tikslu jie turėtų suderinti tinklų kūrimo veiklą su rėmimo veikla (pavyzdžiui, susijusia su tarptautiniu priėjimu) ar mokslinių tyrimų veikla, būtina infrastruktūros darbui pagerinti, tačiau išskiriant investicijų naujoms infrastruktūroms finansavimą, kurios gali būti finansuojamos kaip konkrečios paramos veiksmai. Jie taip pat perduos žinias potencialiems vartotojams, įskaitant pramonę, ir ypač MVĮ.

1.9. Bendrijos dalyvavimas programose, kurių imasi kelios valstybės narės (169 straipsnis)

Remiantis Sutarties 169 straipsniu, šis instrumentas apims aiškiai nustatytas programas, įgyvendinamas Vyriausybės, nacionalinės ar regioninės valdžios institucijų bei mokslo organizacijų, ir gali būti naudojamas visoje šios programos veikloje ⁽¹⁾. Bendras šių programų įgyvendinimas leis naudotis specifine įgyvendinimo struktūra. To galima pasiekti suderintomis darbo programomis ir įprastais, bendrais ar koordinuotais kvietimais teikti pasiūlymus.

2. IŠSAMIOS BENDRIJOS FINANSINIO DALYVAVIMO TAISYKLĖS ⁽²⁾

Finansinius instrumentus bendrija realizuos pagal Bendrijos valstybių paramos tyrimams ir taikomajai veiklai planą, taip pat pagal šioje srityje galiojančias tarptautines taisykles, ypač pagal PPO susitarimą dėl subsidijų ir kompensavimo priemonių. Pagal šį tarptautinį planą, reikės, kad būtų galima finansinio dalyvavimo šioje programoje mastą ir formą koreguoti kiekvienu konkrečiu atveju, ypač jei galima gauti finansavimą iš kitų valstybės sektorių lėšų, įskaitant kitus Bendrijos finansavimo šaltinius tokius kaip EIB ir EIF.

Kai dalyvauja mažiau išvystytų regionų institucijos, kurių projektas gauna maksimalų bendrą finansavimą, paskirtą pagal šią programą, ar visą subsidiją, gali būti suteikiama papildoma struktūrinių fondų pagalba remiantis 1999 m. birželio 21 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1260/1999, nustatančiu bendrąsias nuostatas dėl struktūrinių fondų ⁽³⁾.

Kai dalyvauja šalių kandidačių subjektai, papildoma pasirengimo narystei finansinių instrumentų pagalba gali būti suteikiama pagal tas pačias sąlygas.

Kai dalyvauja Viduržemio jūros ar besivystančių šalių organizacijos, galėtų būti numatoma MEDA programos ir Bendrijos pagalbos plėtrai finansinių instrumentų parama.

Finansinis Bendrijos dalyvavimas bus suteikiamas, remiantis bendrojo finansavimo principu, išskyrus studijų, konferencijų ir viešųjų paraiškų finansavimą.

Apie finansinį Bendrijos dalyvavimą, išskyrus tinkamai pateisintus atvejus, bus sprendžiama atviruose kvietimuose teikti pasiūlymus ar kviečiant į paraiškų procedūras. Projektų atranka bus pagrįsta nepriklausoma nuodugnia peržiūra.

Bendrija vykdys mokslinių tyrimų veiklą taip, kad būtų užtikrinta Bendrijos finansinių interesų apsauga veiksmingai kontroliuojant ir, nustačius pažeidimus, taikant įtikinamas ir proporcingas nuobaudas.

Sprendimuose, priimančiuose konkrečias programas šiai programai įgyvendinti, negali būti nukrypimų nuo taisyklių, išdėstytų toliau pateikiamoje lentelėje.

⁽¹⁾ Primenama, kad nacionalinės programos, vykdomos bendrai pagal Sutarties 169 straipsnį, priklauso nuo Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo pagal Sutarties 251 straipsnyje numatytą tvarką.

⁽²⁾ Primenama, kad, pagal Sutarties 167 straipsnį, įmonių, mokslo tyrimų centrų ir universitetų dalyvavimo bei tyrimų rezultatų pamatinei programai įgyvendinti skleidimo taisyklės priima Europos Parlamentas ir Taryba pagal Sutarties 251 straipsnyje nustatytą tvarką. Taisyklės apims, *inter alia*, mažiausių dalyvių skaičių, šalių kandidačių ir trečiųjų šalių įstaigų dalyvavimą, RTD veiklos įvertinimo ir atrankos kriterijus, RTD veiklos valdymą, atsakomybės klausimus ir intelektinės nuosavybės teises.

⁽³⁾ OL L 161, 1999 6 26, p. 1.

RTD veikla ir Bendrijos parama pagal instrumento tipą

Instrumento tipas	RTD veikla	Bendrijos parama (%) ⁽¹⁾
Kompetencijos tinklai	— Teminių prioritetų sritys — Parama politikai ir mokslinių bei technologinių poreikių numatymas	Išmoka integracijai: daugiausia 25 % pajėgumų ir lėšų, kurias dalyviai pasiūlė integracijai, vertės kaip nustatyta suma bendrai veiklos programai remti ⁽²⁾
Integruotieji projektai	— Teminių prioritetų sritys — Parama politikai ir mokslinių bei technologinių poreikių numatymas	Išmoka biudžetui, sudaranti daugiausia: — 50 % moksliniams tyrimams — 35 % demonstravimo veiklai — 100 % tam tikrai kitai veiklai, kaip mokslininkų rengimas ir konsorciumo valdymas ⁽³⁾ ⁽⁴⁾
Konkretūs tiksliniai mokslinių tyrimų ar naujovių projektai	— Teminių prioritetų sritys — Parama politikai ir mokslinių bei technologinių poreikių numatymas — Konkreti tarptautinio bendradarbiavimo veikla — Sąveikos tarp mokslinių tyrimų ir naujovių skatinimas — Harmoningų mokslo ir visuomenės savitarpio santykių plėtojimas	Išmoka biudžetui, sudaranti daugiausia 50 % biudžeto ⁽³⁾ ⁽⁴⁾
Dalyvavimas programose, kurių imasi kelios valstybės narės (169 straipsnis)	— Visa šeštosios pamatinės programos veikla	Skiriama vėlesniais sprendimais, priimtais remiantis 169 straipsniu
Konkretūs mokslinių tyrimų projektai, skirti MVĮ	— Konkreti mokslinių tyrimų veikla, skirta MVĮ	Išmoka biudžetui, sudaranti daugiausia 50 % biudžeto ⁽³⁾ ⁽⁴⁾
Veiksmai, skirti žmogiškiesiems ištekliams ir mobilumui plėtoti bei skatinti	— Žmogiškųjų išteklių ir mobilumo skatinimas	Išmoka biudžetui, sudaranti daugiausia 100 % biudžeto ⁽³⁾ , kai būtina kaip bendroji suma
Koordinavimo veiksmai	— Visoje šeštosios pamatinės programos veikloje	Išmoka biudžetui, sudaranti daugiausia 100 % biudžeto ⁽³⁾
Konkretūs paramos veiksmai	— Visoje šeštosios pamatinės programos veikloje	Išmoka biudžetui, sudaranti daugiausia 100 % biudžeto ⁽³⁾ ⁽⁵⁾ , kai būtina kaip bendroji suma

(*) Šiame stulpelyje biudžetas reiškia finansinį planą, įvertinantį visas lėšas ir išlaidas, būtinas numatytai veiklai vykdyti.

⁽¹⁾ Paprastai Bendrijos finansinė parama negali apimti 100 % netiesioginės veiklos išlaidų, išskyrus pasiūlymus, apimančius pirkimo kainą, kurią lemia viešo įsigijimo tvarkai taikomos sąlygos, ar sudarančią iš anksto Komisijos nustatytą bendrąją sumą. Tačiau Bendrijos parama gali pakilti iki 100 % netiesioginės veiklos išlaidų, jeigu jos sudaro dalį kitų dalyviams tenkančių išlaidų. Be to, konkrečiu koordinavimo veiklos atveju ji apima iki 100 % biudžeto, būtino pačių dalyvių finansuojamai veiklai koordinuoti.

⁽²⁾ Ši norma kinta priklausomai nuo veiklos sritys.

⁽³⁾ Priklausomai nuo konkrečių sąlygų konkretūs juridiniai asmenys, ypač viešosios įstaigos, bus finansuojamos iki 100 % jų ribinių (papildomų) išlaidų.

⁽⁴⁾ Paramos norma gali būti diferencijuojama pagal Bendrijos valstybės pagalbos moksliniams tyrimams ir plėtrai programos taisykles priklausomai nuo to, ar veikla susijusi su moksliniais tyrimais (daugiausiai 50 %), demonstravimo veikla (daugiausiai 35 %) ar su kita įgyvendinama veikla kaip mokslininkų parengimas (daugiausiai 100 %) ar konsorciumo valdymas (daugiausiai 100 %)

⁽⁵⁾ Veiksams, remiantiems mokslinių tyrimų infrastruktūrą, susijusią su paruošiamuoju techniniu darbu (įskaitant ekonominę techninį pagrindimą) ir naujos infrastruktūros kūrimu, šeštosios pamatinės programos dalyvavimas yra ribojamas atitinkamai daugiausiai iki 50 % ir 10 % biudžeto.

Instrumento tipas	RTD veikla	Bendrijos parama (*) (1)
Integruotų infrastruktūrų iniciatyvos	— Parama mokslinių tyrimų infrastruktūroms	Išmoka biudžetui: priklausomai nuo veiklos tipo, daugiausia nuo 50 % iki 100 % biudžeto (2) (3) (4)
Tiesioginiai veiksmai	— Jungtinio tyrimų centro nebranduolinė veikla	100 % (5)

(*) Šiame stulpelyje biudžetas reiškia finansinį planą, įvertinantį visas lėšas ir išlaidas, būtinas numatytai veiklai vykdyti.

(1) Paprastai Bendrijos finansinė parama negali apimti 100 % netiesioginės veiklos išlaidų, išskyrus pasiūlymus, apimančius pirkimo kainą, kurią lemia viešo įsigijimo tvarkai taikomos sąlygos, ar sudarančią iš anksto Komisijos nustatytą bendrąją sumą. Tačiau Bendrijos parama gali pakilti iki 100 % netiesioginės veiklos išlaidų, jeigu jos sudaro dalį kitų dalyviams tenkančių išlaidų. Be to, konkrečiu koordinavimo veiklos atveju ji apima iki 100 % biudžeto, būtino pačių dalyvių finansuojamai veiklai koordinuoti.

(2) Priklausomai nuo konkrečių sąlygų konkretūs juridiniai asmenys, ypač viešosios įstaigos, bus finansuojamos iki 100 % jų ribinių (papildomų) išlaidų.

(3) Paramos norma gali būti diferencijuojama pagal Bendrijos valstybės pagalbos moksliniams tyrimams ir plėtrai programos taisyklės priklausomai nuo to, ar veikla susijusi su moksliniais tyrimais (daugiausiai 50 %), demonstravimo veikla (daugiausiai 35 %) ar su kita įgyvendinama veikla kaip mokslininkų parengimas (daugiausiai 100 %) ar konsorciumo valdymas (daugiausiai 100 %)

(4) Su infrastruktūra susijusios integruotos iniciatyvos veikla turi apimti kurią nors tinklo kūrimo veiklą (koordinavimo veiksmai: daugiausiai 100 % biudžeto) ir mažiausiai vieną iš toliau išvardytų veiksmų: mokslinių tyrimų (daugiausiai 50 % biudžeto) ar konkrečią aptarnavimo veiklą (konkretūs paramos veiksmai, pavyzdžiui, galimybių sudarymas naudotis mokslinių tyrimų infrastruktūromis tarptautiniu lygiu: daugiausiai 100 % biudžeto).

(5) Be to, JTC turės teisę dalyvauti netiesioginiuose veiksmuose tuo pačiu pagrindu, kaip ir valstybėse narėse įkurtos įstaigos.